

Bibliografie van de geschiedenis van Gent 1993-1994 ¹

René DE HERDT, Marie Christine LALEMAN en
Johan VANNIEUWENHUYSE

*Museum voor Industriële Archeologie en Textiel, Dienst Stadsarcheologie
en Stadsarchief Gent*

Inhoud

Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën (nrs. 1-16), Archeologische kronieken (nrs. 17-26), Algemeen (nrs. 27-33), Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden (nrs. 34-35), Middeleeuwen (nrs. 36-42), Moderne tijden (nrs. 43-51), Hedendaagse tijd (nrs. 52-67), Industriële archeologie (nrs. 68-73), Kerkgeschiedenis, kloosters (nrs. 74-85), Gebouwen, monumenten, stadsbeeld (nrs. 86-139), Kunst, cultuur (nrs. 140-165), Materiële cultuur (nrs. 166-171), Heemkunde, volkskunde, genealogie (nrs. 172-217), Biografieën (nrs. 218-250).

Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën

1. DE HERDT R., M.C. LALEMAN en J. VANNIEUWENHUYSE, *Bibliografie van de geschiedenis van Gent 1992-1993*, in *Handelingen der MGOG*, XLVII, (1993), p. 127-187.
2. HEMMERIJCKX R., *Anarchie in de AMSAB-archieven*, in *AMSAB-Tijdingen*, nr. 22, (1994), p. 26.
Overzicht van archieven van anarchistische verenigingen of personen bewaard op het AMSAB.
3. HENDRIX G., *Bibliotheca auctorum, traductorum et scriptorum Ordinis Cisterciensis, Vicariatus Generalis Belgii I*, (*Bibliotheek*

---

¹ Gebruikte afkorting : MGOG = *Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*. Uit vulgariserende werken en artikels werd slechts een keuze gemaakt. Een aantal niet opgenomen artikels en mededelingen kan men vinden in tijdschriften over heemkunde, toerisme, enz. Het opstellen van een volledige bibliografie vraagt heel wat opzoekingswerk. U kan het werk van de auteurs vergemakkelijken door uw boek of een overdruk van uw artikel toe te sturen aan het Stadsarchief (Abrahamstraat 13 te 9000 Gent). Het toegestuurd exemplaar zal ingeschreven worden in de bibliotheek van het Stadsarchief.

van de Faculteit der Godgeleerdheid), Leuven, 1992, XXXVIII + 415 blz.

Alfabetisch op de auteursnamen geordende inventaris van literaire teksten geschreven over en door monniken en monialen van de cisterciënzerorde in België tijdens het Ancien Régime. Met onder meer auteurs uit de Gentse Bijloke, Boudelo, Doornzele, Ter Hagen, Nieuwenbos, Oosteeklo en Waarschoot.

4. LAMBERT V., *Chronicles of Flanders 1200-1500. Chronicles written independently from "Flandria Generosa"*, (*Verhandelingen der MGOG, XIX*), Gent, 1993, 176 blz.

Repertorium van de Vlaamse kronieken die onafhankelijk van de "Genealogieën van de graven van Vlaanderen" ontstonden. Bij elke kroniek worden de auteur, de inhoud, de bronnen, de plaats en datum van samenstelling, de bewaard gebleven handschriften, de uitgaven en een bibliografie vermeld.

5. LEEMAN K., *Het generalaatsarchief van de Zusters van Liefde van Jezus en Maria*, in *Bibliotheek- en Archiefgids*, 69, (1993), nr. 5, p. 224-230.

Voorstelling van het archief gevormd door het algemeen bestuur en de bestuurlijke diensten van de Zusters van Liefde J.M. Het archief wordt bewaard in de Molenaarsstraat nr. 28 te Gent. Geïllustreerd.

6. LIEVOIS D., *De archiefonderzoeken ten dienste van de musicoloog*, in B. HAGGH, F. DAELEMANS en A. VANRIE (ed.), *Musicology and Archival Research, (Archief- en Bibliotheekwezen in België. Extranummer 46)*, Brussel, 1994, p. 36-43.

Overzicht van de samenwerkingsmogelijkheden tussen historici en musicologen, en van de archiefbronnen die voor musicologen interessante informatie kunnen opleveren. Met verwijzingen naar enkele Gentse onderwerpen zoals Jacob Obrecht, de orgelbouwers Van Peteghem, de huisinboedel van de families de Coninck (Hof van Ryhove) en Marius.

7. MACHIELS J., *De boekdrukkunst te Gent tot 1560*, (*U.G., Centrale Bibliotheek. Bijdragen tot de Bibliotheekwetenschap, VII*), Gent, 1994, 7 + 302 blz. + ill.

Beschrijving van 390 Gentse oude drukken gerangschikt per drukker en auteur.

8. MAES K., *Inventaris van het plannenarchief Joris Helleputte 1852-1925*, (*KADOC. Reeks inventarissen en repertoria, nr. 38*), Leuven, 1993, 26 blz.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

- Helleputte (Gent, 1852-Leuven, 1925) behaalde het diploma van ingenieur Bruggen en Wegen aan de U.G. en was nadien aan de K.U.L. verbonden. Buiten zijn universitaire opdrachten was hij als politicus en als architect bedrijvig. Zijn nagelaten plannearchief betreft in hoofdzaak gebouwen in en rond Leuven. Voor Gent bleven plannen bewaard van de woningen Helleputte (Overpoortstraat-Citadellaan).
9. POLK K., *Ministrels and Music in the Low Countries in the fifteenth century*, in B. HAGGH, F. DAELEMANS en A. VANRIE (ed.), *Musicology and Archival Research, (Archief- en Bibliotheekwezen in België. Extranummer 46)*, Brussel 1994, p. 392-410.
Overzicht aan de hand van archiefbronnen, met verwijzingen naar Gent.
  10. SCHREURS E., *Bronnen en methodologie voor de studie van het muziekleven in de collegiales van de lage landen tijdens het Ancien Régime : een oriëntatie en enkele voorbeelden*, in B. HAGGH, F. DAELEMANS en A. VANRIE (ed.), *Musicology and Archival Research, (Archief- en Bibliotheekwezen in België. Extranummer 46)*, Brussel, 1994, p. 124-176.
Met verwijzingen naar Gentse fondsen en onderzoeksthema's, zoals dat rond componist Jacob Obrecht.
  11. STRUYFS M., *Indices op de Handelingen en Bulletin van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent (1894-1990)*, in *Verhandelingen der MGOG, XVIII*, (1993), p. 231-312.
Titelbeschrijvingen en trefwoordenindex op de artikels verschenen in de tijdschriften van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent.
  12. TRIO P. en B. HAGGH, *The Archives of Confraternities in Ghent and Music*, in B. HAGGH, F. DAELEMANS en A. VANRIE (ed.), *Musicology and Archival Research, (Archief- en Bibliotheekwezen in België. Extranummer 46)*, Brussel, 1994, p. 44-87.
Overzicht van de laat-middeleeuwse archiefstukken met betrekking tot de Gentse broederschappen en de unieke gilde van de speel-lieden, die inlichtingen verschaffen over muziek en muziekbeoefening. De bijdrage omvat ook een opsomming van de bij naam bekende musici.
  13. VANNIEUWENHUYSE J., *Inventarissen van drie kleinere familie-fondsen. Het Fonds Helias d'Huddeghem, het Fonds Surmont de Volsberghe, het Fonds Verschraeghen, (Stad Gent. Inventarissen en*

R. DE HERDT, M.C. LALEMAN, J. VANNIEUWENHUYSE

Indices gepubliceerd door het Stadsarchief), Gent, 1994, III + 107 blz.

14. VERKERKEN D., *Professieboek der fraters en broeders augustijnen van Gent 1689-1872*, Gent, (1993), z.blz.
Alfabetische naamlijst van de augustijnen die in het Gentse klooster de geloften aflegden.
15. VERMEIREN R. en A. BERGMANS, *Inventaris van het neogotische tekeningenarchief Bressers-Blanchaert, ca. 1860-1914, (KADOC. Reeks inventarissen en repertoria, nr. 37)*, Leuven, 1993, 158 blz.
Op vraag van Jean Baptiste Bethune vestigden de gebroeders Blanchaert en Adriaan Bressers zich in Maaltebrugge (Sint-Denijs-Westrem) en produceerden beelden, meubilair en schilderwerken in de geest van de neogotiek. De ateliers bleven tot in 1972 bedrijvig. De inventaris beschrijft de uitvoeringstekeningen voor muurschilderingen en kerkmeubilair tot aan de fusie van de ateliers in 1913.
16. WEGMAN R.C, *Elaborating Themes: the Collaboration between Archivists and Historians*, in B. HAGGH, F. DAELEMANS en A. VANRIE (ed.), *Musicology and Archival Research, (Archief- en Bibliotheekwezen in België. Extranummer 46)*, Brussel, 1994, p. 27-35.
Overzicht van de samenwerkingsmogelijkheden tussen musicoloog en historicus aan de hand van het groeiproces rond het onderzoek naar de Gentse levensgeschiedenis van de laat 15de-eeuwse componist Jacob Obrecht.

Archeologische kronieken

17. BAUTERS L., *Onder Oostvlaamse grond : archeologie in provinciale kontekst*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 200-207.
Beknopt overzicht van de archeologie in Oost-Vlaanderen en Gent. Met foto's van diverse opgravingscampagnes.
18. COOREMANS B., *Onderzoek van botanische macroresten*, in *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), p. 8-9.
Met vermelding van botanisch materiaal dat afkomstig is uit een post-middeleeuwse afvalput opgegraven aan de Schepenhuisstraat.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

19. DE MEULEMEESTER J., M.C. LALEMAN en A. MATTHIJS (ed.), *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), 100 blz.
Overzicht van de middeleeuwse archeologie in de Zuidelijke Nederlanden en de aangrenzende gebieden over 1993, met inbegrip van Gent. Geïllustreerd.
20. ERVYNCK A., *Bewerkt botmateriaal*, in *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), p. 7.
Met vermelding van botmateriaal opgegraven in het klooster van de geschoeide karmelieten aan de Vrouwebroersstraat.
21. HOFFSUMMER P., D. HOUBRECHTS en J.M. ZAMBON, *Dendrochronologie en Belgique et régions limitrophes*, in *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), p. 18-19.
Betreft onder meer het onderzoek van dakconstructies boven de kerk van de geschoeide karmelieten aan de Lange Steenstraat en boven het Craeckhuys van de Bijloke.
22. LALEMAN M.C. en G. STOOPS, *Stadsarcheologisch onderzoek in Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), p. 59-61.
Overzicht van de archeologische interventies in 1993 en van de voornaamste onderzoeksresultaten.
23. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 1, p. 33-37.
Mededeling van archeologische bevindingen en vondsten : restanten van het Pesthuis binnen de kazerne de Hollain (Brusselsepoortstraat), laat-middeleeuwse gebouwrusten (Groentenmarkt 15), muurrusten in Doornikse kalksteen (Lange Kruisstraat 4), post-middeleeuwse pompbak (Rabot), prehistorisch vondstenmateriaal, middeleeuwse bewoningssporen en vondsten, middeleeuwse ophoging, middeleeuwse natuurstenen en bakstenen huisstructuren met sporen van jongere verbouwingen, post-middeleeuwse bewoningssporen, middeleeuwse en post-middeleeuwse huisraad, straataanleg van middeleeuwen tot 19de eeuw, 19de-eeuwse textielfragmenten (Sint-Baafsplein), huisresten in Doornikse steen (Sint-Baafsplein 36).
24. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 2, p. 47-55.
Mededeling van archeologische bevindingen en vondsten : funderingen van kaaimuur (Ketelvest), bouwkundige sporen van diverse campagnes vanaf de late middeleeuwen in de apsis van de voormalige kerk der geschoeide karmelieten (Lange Steenstraat), middeleeuwse en post-middeleeuwse gebouwrusten, middeleeuwse

vloertegels, tonput met laat-middeleeuwse vulling, bodemsporen uit verscheidene periodes (Limburgstraat), gebouwresten voornamelijk uit de late 18de eeuw (Onderbergen), bouwkundige sporen van diverse campagnes vanaf de middeleeuwen met betrekking tot de refter en de kruisgang van de Sint-Pietersabdij (Sint-Pietersplein).

25. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 3, p. 46-57.

Mededeling van archeologische bevindingen en vondsten : huisraad en gebouwresten (Corduwaniersstraat 59 en 65), middeleeuwse huisstructuren met sporen van jongere verbouwingen (Goudenleeuwplein 1-2), 19de-eeuwse Marcellisbrug (Lammerstraat), laat-middeleeuwse stadsverdediging (Rabot), middeleeuwse en post-middeleeuwse bouwfazen van de monastieke refter (Sint-Pietersabdij), restanten van ambachtelijke bedrijvigheid waaronder mogelijk van een 19de-eeuwse koffiebranderij (Sluizeken 30), huisresten in Doornikse steen (Vlasmarkt 17, Vrijdagmarkt 9).

26. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 4, p. 39-49.

Gegevens over de bouwgeschiedenis van een stenen stadshuis (Graslei 8), over enkele registraties bij bodemonderzoek in het Korenstapelhuis (Graslei 10), over een ander stenen stadshuis (Graslei 12), over middeleeuwse en jongere constructieresten (Korte Kruisstraat 3), over de veldzijde van de stadsversterking (Rabot), over voornamelijk middeleeuwse constructieresten (Sint-Baafsplein 32-34 en 36), over het 18de-eeuwse zogenaamde tweede pandhof in het klooster van de geschoeide karmelieten (Vrouwebroersstraat).

Algemeen

27. BAILLIEUL B., *De vier Gentse Hoofdgilden Sint-Joris, Sint-Sebastiaan, Sint-Antonius en Sint-Michiel. Zeven eeuwen traditie van waken, feesten en teren*, Gent, 1994, 120 blz.

De militaire Hoofdgilden stonden in voor de verdediging van de stad, hulpverlening bij branden of natuurrampen en ordehandhaving bij relletjes. Hun kleurrijke schuttersfeesten vormden hoogdagen in het stadsleven. Naar het gebruikte wapen onderscheidde men de voetboogschutters van Sint-Joris (1314-1315), de handboogschutters van Sint-Sebastiaan (1322), de busschutters van Sint-Antonius (1488) en de schermers van Sint-Michiel (1613). Geïllustreerd. Zie

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

- ook ID., *Twee Gents hoofdgilden : Sint-Joris en Sint-Sebastiaan*, in *Toerisme Oost-Vlaanderen*, 43, (1994), nr. 1, p. 36-40.
28. BOONE M., *Gent : twaalf eeuwen textielindustrie*, in W. BLOCKMANS (red.), *5000 jaar Europa. Landschap, steden, handel, politiek, religie en cultuur*, Utrecht, 1993, p. 33-44.
Overzicht van Gents geschiedenis met de nadruk op de sociaal-economische component. Geïllustreerd.
29. DE BLEECKER M. en W. PATOOR, *Gentbrugge. 8 eeuwen geschiedenis*, z.pl., 1993, 296 blz.
Op basis van teksten van W. PATOOR, R. VAN DAMME (+) en G. WAEYTENS wordt in 34 hoofdstukken de geschiedenis van de deelgemeente geschetst vanaf de vroegste tijden. Geïllustreerd.
30. DECAVELE J., *Het culturele en intellectuele netwerk : middel-eeuwen en 16de eeuw*, in *Het stedelijk netwerk in België in historisch perspectief (1350-1850), een statistische en dynamische benadering. 15de Internationaal Colloquium Spa, 4-6 sept. 1990. Handelingen, (Gemeentekrediet. Historische uitgaven, reeks in-8°, nr. 86)*, Brussel, 1992, p. 365-384.
Onderzoek naar de verspreidingskanalen voor intellectuele en culturele ontwikkelingen in Vlaanderen, en naar de verhoudingen van de steden op dat vlak in een netwerk. Als belangrijkste criteria werden de verspreiding van het onderwijs bij leken, de geletterdheid en de geleerdheid nagegaan. Met kaart van het intellectuele netwerk in de 16de eeuw.
31. DE RIDDER-SYMOENS H., *Vlaamse studenten aan de rechten-universiteit van Orleans 1444-1546 : een overzicht*, in H. SOLY en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde, (Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG)*, Gent, 1993, p. 105-126.
Studenten verenigden zich aan buitenlandse universiteiten in naties. De Vlaamse studenten in Orleans behoorden in hoofdzaak tot de Picardische natie, waarvan geen ledenlijsten bewaard bleven. Enkel een aantal waren aangesloten bij de Germaanse natie. Van deze laatste konden aantal, herkomst, studiegedrag, sociale achtergrond en carrière wel achterhaald worden. 12 en misschien 14 studenten waren afkomstig van Gent.
32. PREVENIER W., J.P. SOSSON en M. BOONE, *Le réseau urbain en Flandre (XIIIe-XIXe siècle) : composantes en dynamique*, in *Het stedelijk netwerk in België in historisch perspectief (1350-1850), een statistische en dynamische benadering. 15de Internationaal*

Colloquium Spa, 4-6 sept. 1990. Handelingen, (Gemeentekrediet. Historische uitgaven, reeks in-8°, nr. 86), Brussel, 1992, p. 157-200. Met medewerking van H. COPPEJANS-DESMEDT, J. DAMBRUYNE, J. DECAVELE, B. FOSSION, F. LENTACKER, P. SOETAERT, P. STABEL, Y. VAN DEN BERGHE en A. ZOETE (+) werd over het stedelijk netwerksysteem in Vlaanderen een overzichtsartikel samengesteld. De studie van de stedelijke geografie, demografie, economie, financiën, fiscaliteit, politiek, cultuur en sociale gelaagdheid in het verleden laat toe de "netwerken" te determineren. Binnen deze samenwerkings- en afhankelijkheidsverbanden heerst een hiërarchie onder de steden, die zich voortdurend wijzigt. Met tabellen in bijlage.

33. *Tiende twejaarlijks colloquium van het Oostvlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, in Handelingen der MGOG, XLVII, (1993), p. 9-72.*

Op het colloquium werd een *status quaestionis* opgemaakt van het historisch onderzoek over de geschiedenis van Gent. Sprekers waren : A. VERHULST, *Ontstaan en vroegste geschiedenis van Gent : stand van het onderzoek* (p. 15-27), M. BOONE, *Omzien met bewondering, vooruitblikken met verwachting. De Gentse geschiedenis van middeleeuwen en Ancien Régime* (p. 29-48) en R. VAN EENOO, *De geschiedenis van Gent, een kritische balans. Van de Franse Revolutie tot heden* (p. 49-62). Het colloquium werd afgesloten met de uitreiking van de Frans de Potter-Jan Broeckaertprijs aan Jozef Scheerder (p. 63-72).

Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden

34. BOURGEOIS J., *Het protohistorische aardewerk uit de Schepenhuisstraat, in Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent, 17, (1993), nr. 1, p. 22-23.*

Bespreking van de protohistorische ceramiek opgegraven op een terrein tussen Hoogpoort, Schepenhuisstraat, Onderstraat en Belfortstraat.

35. CROMBE P. en G. VAN DER HAEGEN, *Het Midden-Paleolithicum in noordwestelijk België, (Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 3), Gent, 1994, 134 blz.*

Na een bespreking van midden-paleolithische sites op de Kluisberg en in Aalter geven de auteurs een inventaris van de thans bekende midden-paleolithische vindplaatsen in noordwestelijk België. Deze inventaris beschrijft ook twee Gentse sites, namelijk de Blaar-

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

meersen en Port Arthur. De gevonden archeologica worden kritisch geëvalueerd in functie van wat ze kunnen bijbrengen voor de kennis over deze periode en de cultuur. Geïllustreerd.

Middeleeuwen

36. BOONE M., *L'industrie textile à Gand au bas moyen âge ou les résurrections successives d' une activité réputée moribonde*, in M. BOONE en W. PREVENIER (eds.), *La draperie ancienne des Pays-Bas : débouchés et stratégies de survie (14e-16e siècles). Actes du colloque tenu à Gand le 28 avril 1992*, Leuven-Apeldoorn, 1993, p. 15-58.
Voor de studie van de Gentse lakenproductie en -handel van de 14de tot het begin van de 16de eeuw is weinig rechtstreeks bronnenmateriaal beschikbaar. Men moet zich behelpen met indirecte gegevens in de stadsrekeningen (inkomsten van indirecte belastingen en taksen op de wolbewerking en de lakenproductie) en met prijsindicaties. De auteur komt tot een aantal vernieuwende vaststellingen en stelt het stereotiepe beeld van een economische crisis in vraag. Onder meer blijkt dat er naast de eigenlijke lakenproductie een reconversie plaatsvond naar de linnenproductie, dat vanaf het midden van de 15de eeuw reeds Spaanse wol verwerkt werd ter vervanging van de Engelse en dat de ambachtsgilde flexibel reageerde op de veranderende marktvraag.
37. BOONE M., *Städtische Selbstverwaltungsorgane vom 14. bis 16. Jahrhundert. Verfassungsnorm und Verwaltungswirklichkeit im spätmittelalterlichen flämischen Raum am Beispiel Gent*, in W. EHBRECHT (ed.), *Verwaltung und Politik in Städten Mitteleuropas. Beiträge zu Verfassungsnorm und Verfassungswirklichkeit in Altständischer Zeit*, Keulen-Weimar-Wenen, 1994, p. 21-46.
Studie over de betekenis en het gewicht van de laatmiddeleeuwse schepenbanken in Vlaanderen. Besproken worden : de structuur van de banken, de keuze van het personeel en de inmenging daarbij van interne belangengroepen of externe machten, zoals de graaf. Het Gentse stadsbestuur wordt als typevoorbeeld uitgewerkt.
38. BOONE M., H. BRAND en W. PREVENIER, *Revendications salariales et conjoncture économique : les salaires de foulons à Gand et à Leyde au XVe siècle*, in E. AERTS, B. HENAU, P. JANSSENS en R. VAN UYTVEN (eds.), *Studia Historica Oeconomica. Liber amicorum Herman Van der Wee*, Leuven, 1993, p. 59-74.

Sinds 1360 waren de Gentse vollers economisch en politiek ondergeschikt aan de wevers. Dit belette hen niet in 1423 looneisen te formuleren, waaraan de stedelijke elite en de hertog tegemoet kwamen. De toegevingen blijken echter schijn, gezien ze doorgevoerd werden in een periode van algemene economische groei. Bovendien hadden ze enkel betrekking op de produktie van een goedkopere lakensoort, het zogenaamde maerc(t)laken. Met tabellen.

39. THOEN E., *Dries versus kouter. De wisselbouw in de Vlaamse landbouw van de Middeleeuwen tot de zestiende eeuw. Bijdragen tot de historische landschapsecologie en de geschiedenis van de agrarische techniek*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, XXII, (1993), p. 71-202.

De auteur bespreekt de wisselbouw, een belangrijke agrarische techniek. Daarbij worden een aantal nieuwe inzichten over de agrarische geschiedenis en de historische geografie van Vlaanderen geformuleerd. Verscheidene voorbeelden hebben betrekking op de ruimere Gentse regio of op domeinen die lange tijd van de Sint-Pietersabdij afhankelijk waren.

40. THOEN E., *The count, the Countryside and the Economic Development of the Towns in Flanders from the Eleventh to the Thirteenth Century. Some Provisional Remarks and Hypotheses*, in E. AERTS, B. HENAU, P. JANSSENS en R. VAN UYTVEN (eds.), *Studia Historica Oeconomica. Liber amicorum Herman Van der Wee*, Leuven, 1993, p. 259-278.

De plattelandseconomie die een groei kende vanaf de 11de eeuw en evolueerde naar een regionaal gecommmercialiseerd ecosysteem, stimuleerde binnen de bestaande politieke en economische structuren de ontwikkeling van steden in Vlaanderen. Met kaart.

41. VERHULST A., *Rural and Urban Aspects of Early Medieval Northwest Europe*, Aldershot-Brookfield, 1992, XII + 388 blz.

Bundeling van eerder verschenen artikels. Betreffende Gent zijn te vermelden : *An Aspect of the Question of Continuity between Antiquity and Middle Ages : The Origin of the Flemish Cities between the North Sea and the Scheldt*, *The Origins of Towns in the Low Countries and the Pirenne Thesis*, *Les origines urbaines dans le Nord-Ouest de l' Europe : essai de synthèse* en *Early medieval Ghent between two abbeyes and the Count's Castle*.

42. VERHULST A., *The Alleged Poverty of the Flemish Rural Economy as Reflected in the Oldest Account of the Comital Domain Known as "Gros Brief" (A.D. 1187)*, in E. AERTS, B. HENAU, P. JANSSENS

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

en R. VAN UYTVEN (eds.), *Studia Historica Oeconomica. Liber amicorum Herman Van der Wee*, Leuven, 1993, p. 369-382.

Kritiek op de stelling van D. NICHOLAS verwoord in *Of Poverty and Primacy : Demand, Liquidity and the Flemish Economic Miracle, 1050-1200*, in *The American Historical Review*, XCVI, (1991), p. 17-41. Volgens deze stelling zou er tijdens de 12de eeuw een verband bestaan hebben tussen de ontwikkeling van de steden en een demografisch-economische neergang op het platteland in Vlaanderen.

Moderne tijden

43. BRUNEEL C., *La tontine émise par les Etats de Flandre en 1747*, in E. AERTS, B. HENAU, P. JANSSENS en R. VAN UYTVEN (eds.), *Studia Historica Oeconomica. Liber amicorum Herman Van der Wee*, Leuven, 1993, p. 75-92.

Na de blijde intrede van Lodewijk XV te Gent (25 juli 1745) werden zeer hoge financiële inspanningen van het land verwacht. Hiervoor brachten de Staten van Vlaanderen een "tontine" op de markt. Het betrof een noodlening van kapitaal bij een vereniging van personen, die in ruil aangroeiende lijfrenten bekwamen. Elk jaar immers werden de renten van de overleden rentehouders gevoegd bij deze van de overlevenden. Met tabellen.

44. BRUNEEL C., *L'aurore de la médicalisation dans les Pays-Bas autrichiens*, in *Annalen van de Belgische Vereniging voor de Geschiedenis van de Hospitalen en de Volksgezondheid*, XXVIII, (1993), p. 3-33.

In de tweede helft van de 18de eeuw groeide de aandacht voor de openbare gezondheid. Het aantal zorgenverstrekkers nam toe en hun opleidingsniveau verbeterde. Verder werd in de geest van de Verlichting vooruitgang geboekt : de kerkhoven werden buiten de steden gebracht, preventieve inenting werd gebruikelijk, enz.

45. DE BUCK R., *Een Gentse rentmeestersrekening (1734-35). Losrenten en/of hypoteekleningen alom*, in *Oostvlaamse Zanten*, LXIX, (1994), nr. 2, p. 20-25.

Analyse van een rekening betreffende de uitbetaling van krozen aan bezitters van erfelijke losrenten.

46. DEGRYSE K., *De politieke nasleep van de "surprise" van Gent (1708). Een blik achter de schermen*, in H. SOLY en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum*

prof. dr. M. Baelde, (*Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG*), Gent, 1993, p. 95-104.

Op 5 juli 1708, tijdens de Spaanse Successieoorlog, konden Frans-Spaanse troepen de stad Gent bij verrassing heroveren op de Anglo-Bataafse legers. Ze hielden Gent bezet tot 2 januari 1709. Omdat men verraad van binnenin de stad vermoedde bij de inname, werd er door de Raad van State in 1709 een uitzonderingsrechtbank geïnstalleerd. Deze rechtbank spoorde de verdachte Gentenaars op en trachtte hun motieven te achterhalen. Uiteindelijk volgde op 7 januari 1710 een algemene amnestie voor alle beschuldigen.

47. *Een trekschuit voor koningen. De barge tussen Gent en Brugge, (Bijlokemuseum)*, Gent, 1993, 128 blz.

Vanaf 1623 verpachtten de Staten van Vlaanderen de uitbating van trekschuiten op het kanaal tussen Gent en Brugge. De pachters beloofden op klokvaste tijden de passagiers met hun bagage te bestemming te brengen. De Staten zagen erop toe dat de reizen aangenaam en comfortabel konden verlopen. Geregeld mocht de barge zelfs koningen en hoge gasten vervoeren. Naarmate andere vervoermiddelen zich ontwikkelden, nam de betekenis van de barge af en in 1908 verdween uiteindelijk de beurdienst op het kanaal. Het boekje, dat aansloot bij een tentoonstelling, bevat verschillende bijdragen : J. DECAVELE, *De Zuidleie : het kanaal van Gent naar Brugge* (p. 11-28), J. PARMENTIER, *Een vermaeck'lijck treck-schuytje. Een spiegel van de trekvaart in de Nederlanden tijdens de 17de en 18de eeuw* (p. 29-72), L. CHARLES, *Over barges, voerlui en kroegen* (p. 73-88), N. KERCKHAERT, *De teloorgang van de provinciale barges* (p. 89-99) en W. BIRNIE, *Het bouwen van het scheepsmodel van de barge van 1786 tussen Gent en Brugge, een kroniek* (p. 101-126). Geïllustreerd. Zie ook J. BALDEWIJNS, *Luxueuze trekschuit voor personenvervoer tussen Gent en Brugge : de barge*, in *Toerisme Oost-Vlaanderen*, 42, (1993), nr. 5, p. 176-180.

48. VAN HEESVELDE P., *Stakingen en arbeidsconflicten te Gent op het einde van de achttiende eeuw*, in *Het Tijdschrift van het Gemeentekrediet*, 47, (1993), nr. 4, p. 29-44.

Op het einde van de 18de eeuw raakten de sociale verhoudingen in de stad ontwricht. De werkrelaties wijzigden door de schaalvergroting in de bedrijven en door het uiteenvallen van het ambachtswezen. Ingrepen van de overheid en de werkgevers in de werktijdsduur, de lonen en de arbeidsorganisatie maakten de arbeiders opstandig. In Gent deden zich onder meer stakingen voor van de

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

scheepslouwers (1769) en van de linnenblekers (1775-1776). Geïllustreerd.

49. VAN HEESVELDE P., *Zoet uit Gent : een bijdrage over Gentse suikerraffinaderijen in de 18de eeuw*, in *De Oost-Oudburg. Jaarboek*, XXX, (1993), p. 103-134.

Gedurende de tweede helft van de 18de eeuw kende de suikerverwerking een duidelijke groei. Redenen hiervoor waren de beschermende en stimulerende rol van de centrale overheid, de wijzigingen in de consumptiegewoonten en de kapitaaloverschotten, waarvoor goede investeringsmogelijkheden gezocht werden. Te Gent begon in 1750 Andries Heyndricx met de suikerraffinage. Van 1750 tot 1789 kwamen vermoedelijk 15 bedrijven tot stand. Geïllustreerd.

50. VAN PETEGHEM P., *"Politie" in Brugge, Gent, Maastricht en Nijmegen. Een bijdrage tot vergelijkende institutionele stadsgeschiedenis in de Nederlanden*, in H. SOLY en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde, (Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG)*, Gent, 1993, p. 461-476.

Over de perceptie en interpretatie van het klassiek-Griekse begrip "politie" van de 15de tot de 18de eeuw. Politie wordt voor Gent in verband gebracht met de Karolijnse Concessie (1540) en het ambt van politiemeester (vanaf 1659).

51. VERHAS C., *La maréchaussée et la criminalité dans le Vieuxbourg de Gand, 1600-1800*, in S. DAUCHY en R. MARTINAGE (ed.), *Pouvoirs locaux et tutelle. Actes des Journées internationales tenues à Furnes du 28 au 31 mai 1992, (Centre d'Histoire Judiciaire)*, Villeneuve d'Ascq, 1993, p. 161-166.

Vanaf het einde van de 16de eeuw hield het bestuurscollege van de kasselrij van de Oudburg er een eigen politiekorps op na om de misdadigheid te bestrijden. Het korps trad vooral op tegen landlopers en vreemdelingen.

Hedendaagse tijd

52. BAETEN W., *Patronaten worden Chiro. Jeugdbeweging in Vlaanderen 1918-1950*, Leuven, 1993, 288 blz.

Reeds in de 19de eeuw stichtten de Vincentianen patronaten om de arme jongeren op te voeden en te onderrichten. De parochiegeestelijkheid nam de formule over en verspreidde ze over gans

België. Pogingen om een nationale organisatie voor de patronaten in te voeren, mislukten of hadden te weinig impact op de algemene opvattingen en methoden. Een Antwerpse studiekering zocht naar vernieuwing en creëerde in 1941 Chirojeugd als de jeugdbeweging voor de patronaten. Na de Tweede Wereldoorlog werd de beweging degelijk gestructureerd en theoretisch onderbouwd. Geïllustreerd.

53. BERCKMOES M., *Honderd jaar geschiedenis van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent (1893-1993)*, in *Verhandelingen der MGOG*, XVIII, (1993), p. 7-230.

Op initiatief van Auguste de Maere werd op 11 maart 1893 een vereniging opgericht voor de studie en verdediging van het artistieke verleden van Gent. De opeenvolgende voorzitters waren Auguste de Maere (1893-1900), kanunnik Gabriel van den Gheyn (1900-1953), Hans van Werveke (1953-1974), Siegfried de Laet (1974-1990) en Raoul van Caenegem (1990-). Tot voor 1913 oefende de vereniging met publikaties, congressen en vergaderingen een belangrijke invloed uit op de transformatie en restauratie van de stad. Na de Eerste Wereldoorlog concentreerde de Maatschappij zich noodgedwongen op de publikatie van haar historisch tijdschrift. Met biografische schetsen van de bestuursleden, van de leden (1893-1925) en van overige figuren. Geïllustreerd.

54. BOEVA L., *"Pour les Flamands la même chose". Hoe de taalgrens ook een sociale grens was*, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. *Bijdragen Museum van de Vlaamse Sociale Strijd*, nr. 11), Gent, 1994, 183 blz.

Wie de Franse taal niet machtig was, kon in het 19de- en begin 20ste-eeuwse Vlaanderen onmogelijk doordringen in het maatschappelijk leven. De sociaal achtergestelden werden door onkunde van de elitetaal nog bijkomend gediscrimineerd. De Vlaamse en andere sociale bewegingen ijverden voor het opheffen van die taal- en tevens sociale barrière. Geïllustreerd.

55. COBBAUT J., M. VERSCHOORIS en D. TERMONT, *Erfgenamen van de English Club, Provinciaal onderwijs Gent*, Gent, 1994, 183 blz.

In 1894 stichtte Jan Wannyn het Commercial and Polyglote Institute (English Club) in het Hoefslagstraatje. Hij onderwees er door middel van de "voorstellingsmethode" handelsvakken en moderne talen. Vanaf 1906 was de school in de Savaanstraat gevestigd. Het provinciebestuur nam het instituut volledig over in 1952. Geïllustreerd.

56. EVRARD S., *Herinnering (Merelbeke '44)*, Gent, 1994, 70 blz.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

Beschrijving en persoonlijke getuigenis over de bombardementen van 5 september 1943, 10 april en 10 mei 1944 op Merelbeke-station en omgeving. Met foto's.

57. *175 jaar Universiteit Gent. Viering 175 jaar, Academische Zitting in de Aula op 6 november 1992. Toespraken, (Dienst voor Culturele Aangelegenheden en Public Relations. Archief van de Universiteit Gent), Gent, 1993, 74 blz.*
Bevat ondermeer toespraken van L. DE MEYER, *Tussen 150 en 175 jaar bestaan* (p. 5-15) en H. BALTHAZAR, *Willem I schenkt Gent een universiteit* (p. 29-41).
58. JANSSENS P., A. DE SCHAEPPDRYVER en H. ONGHENA, *Medische ontwikkelingssamenwerking aan de RUG, (Archief RUG. Uit het verleden van de RUG, nr. 36), Gent, 1993, 216 blz.*
In de periode 1956-1962 liep een eerste medisch project in Nyarembe (toenmalige Belgisch-Congo); van 1966 tot 1990 volgde een tweede in Butare (Rwanda).
59. LEHOUCQ N. en T. VALCKE, *De fonteinen van de Oranjeberg. Politiek-institutionele geschiedenis van de provincie Oost-Vlaanderen van 1830 tot nu. Deel 1, De instelling, de bevoegdheden en de verkiezingsresultaten, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Stichting Mens en Cultuur), Gent, 1993, 404 blz.*
Het boek schetst de evolutie van de Oostvlaamse provinciale bestuursinstelling en geeft een overzicht van alle provincieraadsverkiezingen (1836-1991). Tevens zijn naamlijsten opgenomen van de gouverneurs, de leden van de Bestendige Deputatie, de voorzitters van de Provincieraad en de griffiers. Met Nederlandse, Franse, Duitse en Engelse samenvattingen, diverse bijlagen en personenindex. Geïllustreerd.
60. MAES D. (ed.), *1914. Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, in Ghendtsche Tydinghen, 23, (1994), nr. 4, p. 202-218; nr. 5, p. 289-310.*
Fragmenten uit het boek *1914. Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog* door J. D. MARTENS.
61. POELMAN R., *De nominatieve volkstelling te Oostakker in 1796. Een demografische en sociaal-economische benadering, in De Oost-Oudburg. Jaarboek, XXX, (1993), p. 38-74.*
Analyse van de volkstelling uit 1796 die naast de namen ook gegevens bevat over leeftijd, beroep of verwantschap, woonplaats, datum van inwijking of geboorte, tijd doorgebracht in de gemeente en aantal kinderen beneden 12 jaar.

62. TAGHON P., *België 44. De bevrijding*, Tielt, 1993, 245 blz.
De p. 73-82 handelen over "The Ghent Force", de speciaal samengestelde gevechtsgroep die Gent bevrijdde op 6 september 1944. Met foto's. Zie ook J. VANNIEUWENHUYSE, *De bevrijding van Gent in september 1944*, (Stadsbestuur van Gent), Gent, 1994, z.blz.
63. VAN DAMME D. en F. SIMON, *François Laurent (1810-1887) en de stedelijke liefdadigheidsinstellingen van Gent (1850-1880). Een episode in de transformatie van de sociale politiek in een industriële stad*, in *Annalen van de Belgische Vereniging voor de Geschiedenis van de Hospitalen en de Volksgezondheid*, XXVIII, (1993), p. 99-138.
Laurent keerde zich met wisselend succes tegen het Gentse Liefdadigheidswerkhuis, het Guislaingesticht en de Berg van Barmhartigheid. Spaarkassen, adultenscholen en werklidengenootschappen moesten de fundamenten vormen voor een nieuw sociaal gebouw. Laurent wilde de arbeiders zelf tot een hoger beschavingsniveau optillen door hen onderwijs, cultuur en spaarzaamheid bij te brengen.
64. VANSCHOENBEEK G. en J. FERNANDEZ, *Het Stadhuis der Werklieden*, (ABVV-Gent-Eeklo. AMSAB), Gent, 1994, z.blz.
Catalogus van de tentoonstelling ingericht naar aanleiding van de renovatie van "Ons Huis" aan de Vrijdagmarkt. Geïllustreerd.
65. VERSCHOORIS M., *De papegaai is geschoten. De bevrijding van Martin, Gent 15 juli 1944*, Gent, 1994, 103 blz.
De bevrijding van de verbindingsman Martin (Albert Mélot) in de Papegaaistraat was een van de verdienstelijkste prestaties van het Gentse Verzet. Geïllustreerd.
66. WOESTENBORGH B., *Vlaamse arbeiders in de vreemde of hoe in de 19e en 20e eeuw Vlaamse seizoenarbeiders elders hun brood moesten gaan verdienen*, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Bijdrage Museum van de Vlaamse Sociale Strijd, nr. 10), Gent, 1993, 143 blz.
Vanaf het laatste kwart van de 19de eeuw kende Vlaanderen elk jaar een massale uittocht van arbeiders naar Frankrijk. Ze werden er tewerkgesteld in de bieten-, vlas- of graanteelt en in steenbakkerijen of cichoreidrogerijen. Om hun arbeids- en levensomstandigheden te verbeteren werd vanuit katholieke hoek op 5 oktober 1900 te Gent een Beschermcomité gesticht met eigen ziekenfondsen en syndicaten. Brugge (1901) en Doornik (1902) volgden het voorbeeld. Na de Tweede Wereldoorlog lieten de vakbonden zich in met de seizoenarbeidersproblematiek. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

67. *Zuur, zoet of bitter. Broeder Ebergist (1887-1943) en de "zintuiglijke opvoeding"*, (Museum Dr. Guislain), Gent, 1993, z.blz.
Fotoboek bij een tentoonstelling gewijd aan de opvoedingsmethode voor zwakzinnigen van broeder Ebergist, in de wereld Gustaaf de Deyne (Brugge, 1887-Gent, 1943). De Deyne ontwikkelde in het Gentse Sint-Jozefsinstituut een methode die gebaseerd was op zintuiglijke waarnemingen.

Industriële archeologie

68. BERTELOOT R., *Op ontdekking in het kasteeltje van Emmaüs, in Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 1, p. 30-32.
Enkele muurresten die deel uitmaakten van het voormalige drankenbedrijf Donny-Baertsoen (1856), bleven ondergronds bewaard.
69. DE HERDT R., *Proeve van de evocatie van het Industrieel Verleden*, Gent, 1994, 52 blz.
Geschiedenis en inrichting van het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel. Geïllustreerd.
70. DESEYN G., *Cornues avec Chamotte. De Gentse fabriek van vuurvaste steenprodukten aan de Groendreef bestaat 140 jaar !*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 12, (1994), nr. 2, p. 14-19. Geïllustreerd.
71. DESEYN G., *De Donny dynastie*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 12, (1994), nr. 3, p. 24-40.
Bespreking van de voormalige brouwerij, de ijskelder en de frisdrankenbedrijven van François en Edmond Donny, en van Paul Cobbaert-Donny, gelegen in de St.-Pietersnieuwstraat. Geïllustreerd.
72. DESEYN G., *Op zoek naar Pieter Van Huffel. Historiek der katoenfabriek Desmet-Guéquier, het huidige MIAT*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 12, (1994), nr. 2, p. 10-13. Geïllustreerd.
73. *Proeve van oral history. Interview met de laatste werknemer van Vuurvaste Stenen Colpaert (Firmin Van Acker) op 24 augustus 1990*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 12, (1994), nr. 2, p. 20-28. Geïllustreerd.

Kerkgeschiedenis, kloosters

74. BOUCKAERT B., *De Gentse Sint-Baafs in de 16de eeuw. Enkele bemerkingen over het muziekleven bij het ontstaan van een nieuw kapittel*, in *Musica Antiqua*, 11, (1994), nr. 2, p. 61-67.
De omvorming van de Sint-Baafsabdij tot seculier kapittel (1536) en de verplaatsing van het kapittel naar de Sint-Janskerk (1540) brachten belangrijke wijzigingen mee voor het muziekleven in de gemeenschap. Er werd nu een professioneel muziekensemble opgericht onder leiding van een zangmeester en een *succentor*. Deze laatste stond onder meer in voor de opleiding van de koralen of koorknepen. Geïllustreerd.
75. CLOET M., *De Acta van de Brugse en de Gentse bisschoppen voorzien van indices (resp. voor de periode 1567-1952 en 1584-1833)*, in *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis*, 130, (1993), nr. 1-2, p. 17-33.
De *Acta episcoporum* en de *Acta vicariatus* bevatten de schriftelijke neerslag van de handelingen van de opeenvolgende bisschoppen en hun directe medewerkers. Ze gelden als basisdocumenten in een bisschoppelijk archief. De Gentse registers werden volgens een vooropgesteld analyse-schema ontleed voor de jaren 1584-1802. Ontleding voor de jaren na 1802 zijn in voorbereiding.
76. CLOET M., *Richtlijnen voor de "status animarum", voornamelijk in het bisdom Gent onder het episcopaat van Antoon Triest (1623-1657)*, in H. SOLY en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde, (Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG)*, Gent, 1993, p. 39-47.
Een *status animarum* is een lijst van de bewoners van een parochie met inlichtingen van familiaal-demografische, kerkelijke en soms sociaal-economische aard. Bedoeling van deze lijsten was om op basis van de beschreven toestand een pastorale strategie op te bouwen. Richtlijnen omtrent de *status* werden uitgevaardigd in Rome (1614) en in de Mechelse kerkprovincie (1625). Het bisdom Gent concretiseerde de voorschriften in 1625 en 1650.
77. DE BAETS A., *De abdis van Nieuwenbos contra de inwoners van het Hooiken (Gent) of een ruzie omtrent de dodenverering in de 17de eeuw*, in *Heemkundige Vereniging De Gonde*, 21, (1993), nr. 1, p. 13-17.
78. DECAVELE J., *Brugse en Gentse mendicanten op de brandstapel in 1578*, in H. SOLY en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de*

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde, (Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG), Gent, 1993, p. 73-93.

Op beschuldiging van sodomie werden 36 minderbroeders en augustijnen in Brugge en Gent gearresteerd. In Gent volgden terechtstellingen van drie minderbroeders en twee augustijnen, in Brugge van drie minderbroeders. De wantoestanden in de mendicantenkloosters werden door de calvinisten aangegrepen om de bevolking op te ruien tegen de clerus en de gereformeerde religie in te voeren. Bovendien zochten de calvinisten specifiek de bedelorden te treffen omdat ze Don Juan en zijn katholieke partij aanhingen. Met reproductie van een prent van de Gentse terechtstelling door F. Hogenberg.

79. GROOTAERS W., *Oorsprong en spiritualiteit van de zwartzusters in België*, in *Ons Geestelijk Erf*, 67, (1993), afl. 1-2, p. 147-161.
De gemeenschappen van cellebroeders en -zusters of cellieten ontstonden tijdens de 14de eeuw in het Rijnland. Ze legden zich specifiek toe op de verpleging van de pestzieken. Circa 1363 verschenen de cellezusters in Gent. In de loop van de 15de eeuw namen de vrouwelijke cellieten de kloosterregel van Sint-Franciscus (= de grauwwzusters) of van Sint-Augustinus (= de zwartzusters) aan. Met verspreidingskaart.
80. LINGIER C., *Boekengebruik in vrouwenkloosters onder de invloed van de Moderne Devotie*, in *Boeken voor de eeuwigheid. Middelnederlands geestelijk proza*, Amsterdam, 1993, p. 280-294.
De produktie en lectuur van boeken worden onder meer bestudeerd aan de hand van de driedelige geschiedenis van het Gentse Sint-Agnesklooster en de autobiografie van Alijt Bake.
81. SCHEPENS E.L., *De Grote en de Kleine Pulaar. Lenen van de Sint-Pietersabdij te Gent, gelegen op de wijk Beervelde te Destelbergen*, in *De Oost-Oudburg. Jaarboek*, XXX, (1993), p. 75-102.
Overzicht van de opeenvolgende eigenaars en pachters van de leengoederen tot 1800. Geïllustreerd.
82. STEEGHERS W., *Overleden begijntjes van het Klein Begijnhof Onze-Lieve-Vrouw ter Hooie te Gent, afkomstig uit Wetteren (1673-1796)*, in *Vlaamse Stam*, 29, (1993), nr. 11-12, p. 569.
83. TRIO P., *Volksreligie als spiegel van een stedelijke samenleving. De broederschappen te Gent in de late middeleeuwen*, (*Symbolae Facultatis Litterarum et Philosophiae Lovaniensis, series B, vol. 11*), Leuven, 1993, 471 blz.

De broederschappen werden in hoofdzaak opgericht om in groep het eigen zieleheil te bewerkstelligen. Hiertoe bezat elke vereniging in een abdij, een klooster, een hospitaal of een parochiekerk een altaar, soms een volledige kapel, waar missen werden opgedragen en waar de patroonheilige speciaal vereerd werd. Met kaarten, tabellen en talrijke bijlagen.

84. VAN DE PERRE D. en R. VAN HAUWE, *De geschiedenis van Denderwindeke. Deel III : parochie en kerkelijk grondbezit tijdens de middeleeuwen, inzonderheid de aanwezigheid van de abdijen van Vermand (Fr.), Vicoigne (Fr.) en Ninove (1138-1490)*, in *Het Land van Aalst*, XLVI, (1994), nr. 2, p. 73-130.
Met bespreking van de bezittingen van de Gentse Sint-Jakobsparochie en dominikanen.
85. VLERICK, C., *De kerken van Eke. Bijdrage tot de historiek van de parochie Eke*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, XXII, (1993), p. 3-69.
Met gegevens over de Gentse Sint-Pietersabdij, waar Eke afhankelijk van was. Geïllustreerd.

Gebouwen, monumenten, stadsbeeld

86. BAILLIEUL B. en G. VAN DOORNE, *Wandelen door de Sint-Anna-parochie, (Dienst Monumentenzorg)*, Gent, 1994, 32 blz.
Beknopte historische schets en overzicht van het monumentenpatrimonium in de stadswijk rondom de Sint-Annakerk. Geïllustreerd.
87. BAUTERS L. en M.C. LALEMAN, *Het klooster van de geschoeide karmelieten. Dendrochronologie en bouwgeschiedenis*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 2, p. 35-40.
Evaluatie van de dendrochronologische gegevens ten opzichte van de andere archeologische en bouwhistorische gegevens over de kerk en het klooster van de geschoeide karmelieten. Met reproducties van plannen.
88. BAUTERS L. en M.C. LALEMAN, *Het klooster van de geschoeide karmelieten in Gent (O.Vl.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), p. 31.
Samenvatting van de archeologische en bouwhistorische bevindingen van het onderzoek in 1993.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

89. BERTELOOT R., *Renovatie van de residenties E. Van Beveren, E. Anseele, G. Nachez aan de Watersportbaan te Gent*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 2, p. 41-46.
Overzicht van de renovatiewerken aan drie hoogbouwconstructies die volgens het zogenaamde C.I.A.M.-principe aan de Gentse Watersportbaan (Europalaan) opgetrokken zijn. Met foto's van de gebouwen.
90. BOERJAN G., *Het kerkhof van Mariakerke "anders bekeken"*, in *Marka. Notulenblad*, 109, (1994), z.blz.
Voorstelling van de merkwaardige graven op het kerkhof en van de kunstenaars die eraan werkten. Geïllustreerd.
91. BRAL G.J., *15de-eeuwse gewelfschilderingen in de sacristie van het oud-dominicanenklooster "Het Pand" te Gent*, in *Monumenten en Landschappen*, 13, (1994), nr. 3, p. 6-25.
Toelichting over de ontdekking, de betekenis en de conservering van de gewelfschilderingen in de sacristie van het voormalige dominikanenklooster aan Onderbergen. Geïllustreerd.
92. CARDON D., J. LAGAE, M.C. LALEMAN en J. LEFEBURE, *Dag van de architectuur. Toekomst verzekerd ! Reconversie, een nieuwe functie voor het bestaande, (Diensten Monumentenzorg en Stadsarcheologie)*, Gent, 1993, 87 blz.
Beknopte voorstelling van een veertigtal gebouwen waar de herwaardering van het bestaande monumentale erfgoed samen met kwaliteitsvolle hedendaagse architectuur aan een nieuwe functie gestalte gaf. Een aantal gebouwen hebben een middeleeuwse origine zoals de kantoorgebouwen van de Bond Moyson (Waaistraat), het Hof van Ryhove (Onderstraat), de Cirque Central en de Sous-sol (Hoogpoort), het Novotelcomplex (Goudenleeuwplein), het Toreken (Vrijdagmarkt), het Tolhuisje (Graslei), de Bijloke Festivalhal (Bijlokekaai) en de reftervleugel van de Sint-Pietersabdij (Sint-Pietersplein). Andere zijn gereconverteerde industrieel-archeologische gebouwen zoals stapelhuizen aan de New Yorkstraat en de Voorhavenlaan, Logos Tetraëder (Bomastraat), het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel en de N.T.2-Schouwburg (Minnemeers), café Cocteau (Jan Palfijnstraat), Jazzcafé Duke (Jan van Stopenberghestraat), Restaurant Flor (Grote Huidevettershoek), Backstage (Sint-Pietersnieuwstraat), de Stadsbibliotheek (Graaf van Vlaanderenplein), Galerij Urmel (Visserij), het Restyling Buro (Vijfwindgatenstraat) en het U.C.O.-gebouw (Ledeberg). Ook een aantal culturele instellingen komen

aan bod zoals het Museum voor Sierkunst (Jan Breydelstraat), de K.N.S.-Schouwburg (Sint-Baafsplein), het Museum Arnold Vanderhaeghen (Veldstraat), de Koninklijke Opera (Schouwburgstraat), de Minardschouwburg (Korianderstraat) en het Cultureel Centrum Vooruit (Sint-Pietersnieuwstraat). Winkelpanden in de Hoefslagstraat, de Belfortstraat, de Bennesteeg, de Zwartzustersstraat, de Brabantdam, het François Laurentplein en de Kromme Elleboog illustreren de positieve resultaten binnen een doorgaans meer bescheiden reconversie. Nog te vermelden gebouwen zijn een jongensschool (Sint-Theresiastraat), koffiehuis Ludwig (Hoogpoort), een bankinstelling en een oesterbar (Kouter). Geïllustreerd.

93. CHATELET R., *Gent, aan de Rand*, Gent, 1993, 56 blz.
Fotoboek over de zogenaamde 19de-eeuwse gordel.
94. CHRISTIAEN M., *In een geur van heiligheid*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 117-131.
Beschrijving van de Gerolfkerk en de kapel in de Oude Abdij te Dronghen. Geïllustreerd.
95. COLLEN-JANSSENS J. en L. VAN WERVEKE, *De kerk van de Boudelo-abdij te Gent : een bedreigd monument*, in *Boudelo's kerk en orgel*, (*Culturele Kring Boudelo*), Sint-Niklaas, 1993, p. 34-59.
Historiek van de Boudelo-abdijkerk aan de Ottogracht. Geïllustreerd.
96. *Dag van het park, 29 mei 1994 : Maaltebruggepark*, (*Plantsoendienst*), Gent, 1994, 35 blz.
Brochure met een korte historiek over de wijk, het kasteel en het park Maaltebrugge. Met kopies van oude kaarten en plattegronden.
97. DE KEGEL A. en A. DEMEY, *Het Caermersklooster te Gent. 700 jaar geschiedenis voor een nieuwe toekomst*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 194-200.
Beknopte geschiedenis en bouwhistoriek van het voormalige klooster der geschoeide karmelieten, gelegen tussen Lange Steenstraat en Trommelstraat. Met een overzicht van de restauratie- en renovatiewerken in opdracht van de Provincie Oost-Vlaanderen en van de Stad Gent. Geïllustreerd.
98. DE KEGEL A. en A. DEMEY, *Provinciaal Instituut voor Hoger Onderwijs. Henleykaai*, Gent, (*Provinciebestuur Oost-Vlaanderen*), Gent, 1992, z.blz.
Beschrijving en bespreking van het schoolgebouw aan de Henleykaai ontworpen in 1960. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

99. DESPRETZ A., *Vooruit, een feestpaleis met lage nissen en kale sokkel*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 316-336. Geïllustreerd.
100. *De vergaderzaal van het voormalig Brouwershuis. Stucplafond in hoogrelief door Jan Hansche uit 1673*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 3, p. 38-40.
Zie ook Plafond de l'ancienne Maison des Brasseurs (Inventaire archéologique de Gand), in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 3, p. 35.
101. DEVOLDER C., *Baan 50A Gent-Oostende, N.M.B.S.-aanhorigheid Drongen*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 99-116.
Over het ontstaan en de uitbouw van de spoorweg en het station van Drongen. Geïllustreerd.
102. DEVOS P., A. DEMEY, M. PIETERAERENS en L. ROBIJNS, *Beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 169-178.
Voor Gent : de Universiteitsbibliotheek en het Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde, Rozier 9 en Sint-Hubertusstraat 1. Met foto.
103. *De Westerbegraafplaats*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 3, p. 27-29.
104. *Een beeld in een stad. Bruges-la-Morte op de Begijnhofdries te Gent*, Gent, 1993, 110 blz.
Catalogus bij een tentoonstelling over het Georges Rodenbachmonument van George Minne en zijn toekomstige integratie in het herwaarderingsgebied Sint-Elisabethbegijnhof. De catalogus bundelt artikels over het stadsbeeld in de fin-de-siècle literatuur door C. BERG, de figuur van Georges Rodenbach door N. POULAIN, Bruges-la-Morte door J. DE VOS, de weigering van het monument in Brugge door M. VAN HOUTRYVE, de plaatsing te Gent door J. DE VOS, de monumenten van George Minne door M.J. BELPAIRE-PAUWELS, de geschiedenis van het begijnhof met de herwaarderingsproblematiek door D. LAPORTE en over Edmond Boonen en de Vrienden van het Begijnhof door M. COUCKE. Met lijst van de deelnemers en het juryverslag van de ideeënwedstrijd over de herinrichting van de dries, en een lijst van de tentoongestelde stukken. Geïllustreerd.
105. EVERAERT G., *Huis Lousbergs-de Hemptinne, een 19de-eeuws stadspaleis in Gent*, in *De Woonstede door de Eeuwen heen*, (1994), nr. 102, p. 27-40.

Bespreking van het stadspaleis dat in opdracht van industrieel Ferdinand Lousbergs (1799-1859) naar de plannen van bouwmeester Louis Eijkens (1807-1879) in 1842 langsheen de Keizer Karelstraat opgetrokken werd. In de bijdrage worden tevens de rijke interieurs beschreven. Geïllustreerd.

106. EVERAERT G., M.C. LALEMAN en D. LIEVOIS, *De tweede ziekenzaal van de Bijloke*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 4, p. 5-23.
Samenvatting van de recente archeologische en bouwhistorische bevindingen die werden ingewonnen naar aanleiding van de restauratie van de dakconstructie van het zogenaamde Craeckhuys of de tweede ziekenzaal van de Bijloke. Geïllustreerd.
107. FORTIE L., *Kasteel Ter Beken, Sint-Paulusseminarie. Deel II*, in *Marka. Notulenblad*, 107, (1993), z.blz. Geïllustreerd.
108. *Gentse parken en groezone's. Deel I*, in *G.O.V. Heraut*, 28, (1993), nr. 5, 6 blz.
109. *Het Brouwershuis aan de Graslei*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 1, p. 33.
110. HOFFSUMMER P. en D. HOUBRECHTS, *De dakconstructie van de karmelietenkerk. Eerste dendrochronologische analyse*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 2, p. 29-34.
Het archeologisch onderzoek in het kader van de restauratie van de voormalige kerk der geschoeide karmelieten aan de Lange Steenstraat omvatte ook de dendrochronologische studie van de houten dakconstructies. Voor de hoofdbeuk leverden de analyses een datering op tussen 1320 en 1330, waarbij 1328 het meest waarschijnlijk is. Voor de apsis zijn de dateringsgegevens niet zo precies, wel kan de periode 1473-1474 naar voren geschoven worden. Deze bevindingen zijn van grote betekenis voor een betere kennis van de gotische baksteenarchitectuur in Gent. Met reproducties van tekeningen en foto's.
111. HOFFSUMMER P. en D. HOUBRECHTS, *Het Craeckhuys in Gent. Dendrochronologische analyse van houtmonsters*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 4, p. 24-29.
Bij de restauratie van de dakconstructie van het zogenaamde Craeckhuys in de Bijloke konden een hele reeks houten onderdelen dendrochronologisch onderzocht worden. Deze analyses bieden een beter inzicht in de opbouw van de dakkap en geven indicaties voor

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

- een datering van het gebouw in het begin van de 16de eeuw. Geïllustreerd.
112. HUYBENS G. (red.), *Beiaarden en torens in België*, (*Musea Nostra*), Gent, 1994, 168 blz.
Verschillende auteurs beschrijven in korte hoofdstukjes de rol die klokken en beiaarden in België gespeeld hebben en nog spelen. Het tweede gedeelte van het boek bevat een repertorium van de beiaarden in België. Voor de Gentse stadsbeiaard zie p. 98-99. Geïllustreerd.
113. *Inventaire archéologique - Fiche nr. 130. De kerk van Onze-Lieve-Vrouw Begijnhof (uitwendig aspect)*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 3, p. 155-157. Geïllustreerd.
114. *Inventaire archéologique - Fiche nr. 211. De gewezen kerk van de Geschoeide Carmelieten, buitenkant*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 2, p. 83-85. Geïllustreerd.
115. *Inventaire archéologique - Fiche nr. 217. Monumentale ingangspoort*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 1, p. 11-13.
Het betreft een 18de-eeuwse deur van het Tooghuis op de Vrijdagmarkt. Geïllustreerd.
116. *Inventaire archéologique - Fiche nr. 228. Infirmierie van het voormalig klooster van de Geschoeide Carmelieten*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 5, p. 280-283. Geïllustreerd.
117. *Inventaire archéologique - Fiche nr. 260. De Monumentale Poort van de Citadel*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 4, p. 218-220. Geïllustreerd.
118. *Inventaire archéologique - Fiche nr. 476. Het huis van Schardau*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 307-308. Met foto van het gebouw.
119. JANSSENS S., "*Voskensbeeld*", *staande in de voortuin van het Koninklijk Atheneum Voskenslaan te Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 4, p. 240-242.
Beeld van Antoon Janssens dat ingehuldigd werd in 1993. Geïllustreerd.
120. *Karkasrestauratie refter Sint-Pietersabdij in een beslissend stadium*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 2, p. 10-13.
121. *Kerk der Geschoeide Karmelieten. Opgravingscampagne 1994*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 5, p. 25-26.

122. *Koninklijke Nederlandse Schouwburg. Verbouwings-, moderniserings- en restauratiewerken*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 1, p. 11-15.
123. LALEMAN M.C., *De Sint-Pietersabdij in Gent (O.VI.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, 17, (1994), p. 32.
Samenvatting van de archeologische en bouwhistorische bevindingen van het onderzoek in de reftervleugel in 1993.
124. LALEMAN M.C., *Gruuthuus en de Grutere*, in R.E. KISTEMAKER en V.T. VAN VILSTEREN (ed.), *Bier ! Geschiedenis van een volksdrank*, Amsterdam, 1994, p. 23.
Korte notitie over middeleeuwse muurresten die in '1980 en 1985 aan het licht kwamen bij slopings- en bouwwerken aan het Goudenleeuwplein. Deze overblijfselen zijn afkomstig van het Gruuthuus. Leden van de familie de Grutere inden er namens de graaf van Vlaanderen het grutrecht. Geïllustreerd.
125. LALEMAN M.C., *La ville au XIIIe siècle. Apports de l'archéologie urbaine*, in M. MARGUE (red.), *Érmesinde et l'affranchissement de la ville de Luxembourg. Etudes sur la femme, le pouvoir et la ville au XIIIe siècle*, (*Publications du Musée d'Histoire de la Ville de Luxembourg et Publications du Cludem*, 7), Luxembourg, 1994, p. 255-272.
Over de bijdrage van het stadsarcheologisch onderzoek tot de kennis van het 13de-eeuwse Gent, met de klemtoon op de stadsontwikkeling en de bebouwing. Tot de themata die ruimer worden toegelicht behoren de stenen huizen, de oudste hospitalen en de middeleeuwse houtbouw. Geïllustreerd.
126. LALEMAN M.C., *Wooncultuur in het middeleeuwse Gent*, in *Heemkundig Nieuws*, 22, (1994), nr. 1, p. 3-4.
127. LALEMAN M.C., D. LIEVOIS en G. STOOPS, *Het gedenkteken voor Jan Frans Willems op het Sint-Baafsplein*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 2, p. 5-27.
Geschiedenis en bouwgeschiedenis van het gedenkteken voor Jan Frans Willems op het Sint-Baafsplein. Met overzicht van de archeologische bevindingen bij het verplaatsen van het monument in 1993. Geïllustreerd.
128. LEKENS L., *De brug der keizerlijke geneugten*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 5, p. 19-24.
Bespreking van de beelden die de nieuwe voetgangersbrug over de Lieve zullen sieren.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

129. LICHTENBERG L., *Verrassingen en onzekerheid bij unieke restauratie. Refter van de Gentse Sint-Pietersabdij toont geleidelijk meer haar grootsheid*, in *Scarabee*, (1994), nr. 10, p. 5-9.
Momentopname en voorstelling van het archeologisch en bouwhistorisch onderzoek dat in het kader van de restauratiewerken aan de reftervleugel van de Sint-Pietersabdij gerealiseerd werd. Geïllustreerd.
130. *Monumentenzorg en stadsarcheologie een nieuwe toekomst*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 1, p. 25-30.
131. *Op avontuur met architectuur. 3 circuits, (Dienst Monumentenzorg)*, Gent, 1994, 36 blz.
In het kader van de Open Monumentendag 1994 werden drie circuitbezoeken uitgewerkt. Onder de titel "Een lange mars" behandelt N. POULAIN de architectuur in de omgeving van het Sint-Pietersstation en het zogenaamde Miljoenenkwartier, in "Architectuur langs de rails" licht B. BAILLIEUL de ontwikkeling van het spoorwegnet in Gent toe en "Buurtspoorwegen tussen Gent en Kalken" wordt voorgesteld door A. VAN DE SOMPEL, H. VAN ROYEN en A. VEECKMAN. Geïllustreerd.
132. *Plafond de la bibliothèque de l'ancien couvent des Jésuites (Inventaire archéologique de Gand)*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 3, p. 33.
133. *S.M. Het Licht*, in *AMSAB-Tijdingen*, 21, (1993), p. 2-4.
Historiek van de drukkerij Het Licht en haar architect Fernand Brunfaut (1886-1972).
134. VAN BOCKSTAELE R., *Typische wijk in Gent, Patershol*, in *Toerisme Oost-Vlaanderen*, 43, (1994), nr. 3, p. 66-73. Geïllustreerd.
135. VAN DEN BOSSCHE H., *Een encyclopedische tuin aan het einde van het Ancien Régime. De prinsbisschopelijke tuinen van Rooselaer te Lochristi*, in *Monumenten en Landschappen*, 13, (1994), nr. 1, p. 31-46.
Ferdinand-Marie Carolus, prins van Lobkowitz-Horin (1726-1795) en 17de bisschop van Gent, verkoos het kasteel Rooselaer in Lochristi als vaste verblijfplaats. Vanaf 1782-1783 liet hij het kasteel vergroten, verfraaien en herinrichten. Ondermeer werden er prachtige tuinen aangelegd. In het artikel wordt ook een beknopt overzicht gegeven van de geschiedenis van dit voormalige goed van de Gentse Sint-Baafsabdij, tot en met de ontwikkeling in recente tijd. Hierbij komen ook de verbouwingen van het kasteel

onder leiding van architect Louis Minard in 1833 aan bod. Geïllustreerd.

136. VAN DER LINDEN R., *Eigentijdse straatbeelden*, (Koninklijke Bond der Oostvlaamse Volkskundigen), Gent, 1994, 231 blz.
Met beschrijvingen van de standbeelden van Karel Waeri in Gent (p. 139), Tineke van Heule in Gentbrugge (p. 140) en Mieke Vlaai in Oostakker (p. 150). Met foto's van de beelden.
137. VAN DOORNE G. (red.), *Open Monumentendag Vlaanderen, Gent 11 september 1994*, (Dienst Monumentenzorg), Gent, 1994, 66 blz.
Rond het thema "Monumenten van vervoer(ing)" werden in Gent een twintigtal monumenten voor het publiek opengesteld en in een brochure toegelicht. Het betreft : het Museum Energiea (Langerbruggekaai), de droogdokken (Wiedauwkaai), een loods (Voorhavenlaan), het Augustijnenklooster (Academiestraat), de Berg van Barmhartigheid (Abrahamstraat), het gildehuis van de vrije schippers (Graslei), het Postgebouw (Korenmarkt), de K.N.S. (Sint-Baafsplein), een voormalige garage, thans bankkantoor (Sint-Michielsplein), de Sint-Michielskerk (Sint-Michielsplein), de hogere instituten Sint-Lucas (Zwartzustersstraat), het huis Lousbergs-de Hemptinne (Keizer Karelstraat), de Belgische Bank van de Arbeid (Voldersstraat), het Minderbroedersklooster (Oude Houtlei), het Kunstencentrum Vooruit (Sint-Pietersnieuwstraat), de watertorens (Kattenberg), het Sint-Pietersstation (Koningin Maria Hendrikaplein), de Villa de Bondt (Krijgslaan), de woning Sarteel (Vaderlandstraat) en de kerk van Sint-Pieters-Buiten (Sint-Pietersaalststraat). Geïllustreerd.
138. VAN NEVELE F., *Rond onze buurt*, (Koninklijke Dekenij Nieuwenhove), Gent, 1994, z.blz.
Beschrijving van een wandeling door de Dampoortwijk. Met reproducties van oude foto's.
139. VERHAEGHE F., *Du bâti à la ville dans le Nord-Ouest de l'Europe médiévale*, in *Les Nouvelles de l'Archéologie*, (1993), nr. 53-54, p. 61-65.
De kennis over de ontwikkeling van de middeleeuwse stad is niet los te zien van de bebouwing. De archeologie levert een belangrijke bijdrage op het vlak van de zogenaamde "verstening" van de huizen, de uitbreiding van de bebouwing langsheen rivierarmen of havenkommen, het onderscheid tussen stedelijke en rurale bewoning, enz. Het reeds gerealiseerde archeologisch onderzoek duidt op verschillen tussen diverse deelgebieden in Noordwest-Europa. Deze bondige synthese bevat enkele verwij-

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

zingen naar de ontwikkeling van het middeleeuwse huizenbestand in Gent.

Kunst, cultuur

140. *Academische zitting "Honderd jaar Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent"*, in *Handelingen der MGOG*, XLVII, (1993), p. 73-125.
Met teksten van toespraken door provinciegouverneur H. BALTHAZAR, *Over het belang van stadsgeschiedenis. Laudatio van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* (p. 75-80), door burgemeester G. TEMMERMAN (p. 81-85), door de voorzitter van de Maatschappij R.C. VAN CAENEGEM (p. 87-91), door H. DE RIDDER-SYMOENS (p. 97-99) en door D. LIEVOIS en R.C. WEGMAN, *De componist Jacob Obrecht (c. 1457-1505) was inderdaad een Gentenaar* (p. 101-125). Geïllustreerd.
141. CHARLES L., J. DECAVELE, J. DE ZUTTER en J. VANNIEUWENHUYSE, *175 jaar Stadsarchief in Gent*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 119-122.
Verslag van de herdenking in 1992. Er werden concerten ingericht, een tentoonstelling "De feestende stad. Gent 1300-1940" en een archiefcolloquium "Hoe functioneert het archief in de administratie en bij het bestuur van de gemeente?". Geïllustreerd.
142. COLLEN-JANSSENS J., *Schatten van de Boudelo-abdij in het Museum van de Bijloke*, in *Kunst en monument van Boudelo, (Culturele Kring Boudelo)*, Sint-Niklaas, 1993, p. 44-55.
De inboedel van het salon van de abt werd in 1913 van de abdij aan de Ottogracht naar de Bijloke overgebracht. Geïllustreerd.
143. DAEM M., *Votiefschilderijen kapelleke Schreiboorn te Gent en St.-Annakerk te Bottelare. Ch. Picqué-H. Bracq*, in *Oostvlaamse Zanten*, LXIX, (1994), nr. 2, p. 100-104. Geïllustreerd.
144. DAENENS L., *Museum voor Sierkunst Gent*, in *Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen*, 31, (1993), nr. 4, p. 123-159.
Geschiedenis van het Museum dat sinds 1922 in het Hotel de Coninck aan de Jan Breydelstraat ondergebracht is en voorstelling van de collecties. Met foto's van de museumgebouwen en -voorwerpen. Zie ook ID., *Het Museum voor Sierkunst en zijn verzamelingen*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 222-225.

145. DEPRez A. (red.), *Karel van de Woestijne. Verzameld journalistiek werk. Deel XIII en XIV*, (Cultureel Documentatiecentrum), Gent, 1994, 718 + 731 blz.
146. DEROM S., *Museum voor Gerechtsvoorwerpen, Gravensteen*, (Dienst Monumentenzorg), Gent, 1994, 38 blz.
Inleidende brochure uitgegeven naar aanleiding van de heropening van het Museum. Geïllustreerd.
147. DESPRETZ A., *De lange weg van Lodewijk van Biesbroecks "Excelsior" en de "Grand Old Man of Astronomy"*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 5, p. 262-279.
Bespreking van het tot stand komen van het beeld Excelsior (de vliegevangener) van Lodewijk van Biesbroeck, en van het leven van zijn zoon Georges van Biesbroeck (1880-1974), astronoom in de Verenigde Staten. Geïllustreerd.
148. DESPRETZ A., *Drie aan Norbert Cornelissen geschonken medailles*, in *Jaarboek van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde*, (1993), p. 75-92.
Beschrijving van 3 medailles opgedragen aan de ambtenaar en schrijver Cornelissen (Antwerpen, 1769-Gent, 1849). Geïllustreerd.
149. DESPRETZ A., *Medailles van Ghislain Joseph Massaux*, in *Jaarboek van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde*, (1993), p. 93-113.
Beschrijving van medailles gegraveerd door Massaux (Bois-de-Villers, 1772-Gent, 1851). Geïllustreerd.
150. DE VOS J., *Het toneellevens in Gent 1991-1992*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 78-84.
Geïllustreerd.
151. DEWITTE A., *Van Maerlant. Het Gruuthusehandschrift. Het Comburgerhandschrift*, in *Biekorf*, 93, (1993), p. 332-333.
J. Reynaert wijdde in *Spiegel der Letteren* (1993), p. 63-66 een mededeling aan de zogenaamde relatie tussen de kopiïsten van het Comburgse Handschrift (een bloemlezing van een 50-tal literaire teksten, dat rond 1400 in Gent samengesteld werd) en de Gentse Ghesellen vanden Ringhe, beroepsschrijvers te vergelijken met de scriptores die te Brugge op de Burg werkzaam waren.
152. DUBOIS M. en J. VAN CLEVEN, *Openbare fotoarchieven in België. Gent : Stedelijke Commissie voor Monumenten en Landschappen - architectuurfoto's in de verzamelingen van de Universi-*

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

teit, in *De Woonstede door de Eeuwen heen*, (1993), nr. 100, p. 52-53.

153. GHISLAIN J.C., *La production funéraire en pierre de Tournai à l'époque romane. Des dalles funéraires sans décor aux oeuvres magistrales du 12e siècle*, in J. DUMOULIN en J. PYCKE (ed.), *Les grands siècles de Tournai. 20e Anniversaire des Guides de Tournai, (Tournai. Art en histoire, 7)*, Tournai-Louvain-la-Neuve, 1993, p. 115-208.

Overzicht van de grafplaten en -monumenten in Doornikse steen uit de 12de eeuw, met aandacht voor de verspreiding ervan in Vlaanderen, Noord-Frankrijk en Groot-Brittannië. De volgende Gentse kunstwerken komen aan bod : de verdwenen grafmonumenten van de graven van Vlaanderen in de abdijkerk van Sint-Pieters, een fragment van een gehistorieerde bovendorpel uit de Sint-Niklaaskerk, het grafmonument van Hugo II uit Heusden (thans in het Bijlokemuseum) en een doopvont uit het Museum voor Stenen Voorwerpen. Geïllustreerd.

154. MILIS-PROOST G., *Kaarten en atlassen van Mercator, Universiteitsbibliotheek Gent*, in *Toerisme Oost-Vlaanderen*, 43, (1994), nr. 2, p. 8-11.

Overzicht van de cartografische verzameling bewaard in de Universiteitsbibliotheek, met de nadruk op de publikaties van Mercator en zijn leermeester Frisius. Geïllustreerd.

155. MORTIER K. en N. KERCKHAERT, *Dossier Lam Gods. Zoektocht naar de rechtvaardige rechters*, Gent, 1994, 579 + 85 blz.

Uitvoerig wordt ingegaan op de verschillende bergplaatsen van het Lam Gods in de loop der eeuwen, op de diefstal, op de figuur van Goedertier, op de diverse gerechtelijke onderzoeken en op de vraag waarom de rechtvaardige rechters gestolen werden. Met een verslag van de Panorama-uitzending (BRTN) van 7 april 1994 van het docudrama *Agnus Dei. De diefstal van de rechtvaardige rechters* in een regie van Jean-Pierre Coppens. Geïllustreerd.

156. *Ook dit gebeurde in Oost-Vlaanderen*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 271-278.

Voor Gent : Kinderarbeid van omstreeks 1800 tot 1914 (MIAT), de kollektie De Graaff-Bachiene tijdelijk weer bijeen (Museum voor Schone Kunsten), Tweede Europees Straatteaterfestival (Trefpunt-Productiecentrum voor Kunsten op Straat), Vooruit 82-92 : een feest (Kunstencentrum Vooruit), Les Vingt en de avant-garde in België (Museum voor Schone kunsten) en 175 jaar Universiteit Gent (U.G.). Geïllustreerd.

157. SCHEPENS E.L., *De grafzerk van Geertrijde de Gruutere in de abdijkerk van Groeninge te Kortrijk, een werk van Rochus du Chenoy*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 4, p. 238-240.
158. STEYAERT J.W., *Laat-gotische beeldhouwkunst in de Bourgondische Nederlanden*, Gent, 1994, 352 blz.
De publikatie omvat naast een aantal essays, een beschrijvende catalogus van de geëxposeerde kunstwerken. De bijdragen behandelen aspecten van de laat-gotische beeldhouwkunst (M. TAHON-VANROOSE), de polychromie (L. SMETS), de culturele markt in de Bourgondische Nederlanden (W. BLOCKMANS) en beschouwingen over de stijlevolutie van de Doornikse en Brusselse laat-gotische beeldhouwkunst (J.W. STEYAERT). Binnen dit geheel wordt de Gentse produktie en de invloeden die in de stad een rol gespeeld hebben, geschetst. Geïllustreerd.
159. T'SJOEN Y., *Richard Minnes publikaties in Nederlandse periodieken*, in *Spieghel Historiael*, 33, (1992), p. 161-185.
Omwille van negatieve kritiek publiceerde de Gentse dichter Minne (Gent, 1891-Sint-Martens-Latem, 1965) van 1924 tot 1942 vooral in Noordnederlandse periodieken.
160. VAN DOORNE G., *Dodendans in Sint-Jacobskerk*, in *G.O.V. Heraut*, 28, (1993), nr. 6, p. 35-36.
De fries van de Salvatorklok (1628) in de centrale toren van de Sint-Jacobskerk stelt een dodendans voor. Met foto.
161. VAN ELSLANDER A., *De literaire voorouders van Cyriel Buysse*, in *Mededelingen van het Cyriel Buysse Genootschap*, IX, (1993), p. 53-65.
Voor het literair debuut van Buysse in 1885 hadden verschillende van zijn familieleden reeds gepubliceerd, met name Emmanuel Comparé, Marie Comparé, Herman Antoon Loveling, Cesar Fredericq, Sophie Fredericq en de gezusters Loveling.
162. VAN ELSLANDER A. en A.M. MUSSCHOOT (ed.), *Correspondentie van de gezusters Loveling. Brieven van en aan Paul Fredericq I*, in *Mededelingen van het Cyriel Buysse Genootschap*, IX, (1993), p. 67-175.
163. VAN GYSEGEM M., *Fotografie in Oost-Vlaanderen, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen)*, Gent, 1991, 192 blz.
Overzicht van de Gentse en Oostvlaamse fotografie vanaf haar ontstaan circa 1850 tot op heden. Met fotoreproducties en biografische nota's over de fotografen.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

164. VAN WERVEKE L.M. en A. DE BELIE, *Schilderijen-verzameling van de Boudelo-abdij*, in *Kunst en monument van Boudelo*, (Culturele Kring Boudelo), Sint-Niklaas, 1993, p. 3-43.
Uitgave van een artikel uit 1945 van rijksarchivaris Van Werveke. Het bevat een lijst van alle door de abdij aangekochte schilderijen met hun bewaarplaats, biografische gegevens over de schilders en fotoreproducties.
165. ZOUTENDIJK J., *De orgelhistorie van de Boudelo-abdij*, in *Boudelo's kerk en orgel*, (Culturele Kring Boudelo), Sint-Niklaas, 1993, p. 3-26.
In 1763 leverde Pieter van Peteghem een orgel voor de Boudelo-abdij aan de ottogracht. In 1819 verkocht de Stad Gent het orgel aan de Hervormde Gemeente van Vlaardingen. Geïllustreerd.

Materiële cultuur

166. DE JONGHE D., *Weefselfragmenten uit de sokkel van het standbeeld van J.F. Willems*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 2, p. 28.
Bij het verplaatsen van het gedenkteken naar aanleiding van de heraanleg van het Sint-Baafsplein in 1993, werden in de sokkel de laatste snippers verzameld van een bijna totaal vergaan en voorlopig niet nader te identificeren stuk textiel. De restanten lieten wel een textieltechnische analyse toe, waarvan deze bijdrage het verslag vormt.
167. LIEVOIS D., *Een Gents recept om loodglazuur te vervaardigen*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 1, p. 28-29.
168. LIEVOIS D., *Raffinage van potlood te Gent omstreeks 1700*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 1, p. 24-27.
169. RAVEN M.J., *Vier eeuwen mummieonderzoek*, in *Spiegel Historiael*, 28, (1993), nr. 5, p. 171-176.
Met vermelding van de Egyptische mummie die als oudheidkundige rariteit in 1824 te Gent geëxposeerd werd.
170. VANDENBERGHE S., *Een bodebusfragment uit Gentse opgravingen*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 4, p. 30-31.

Bevat een nieuwe interpretatie over de betekenis van het metalen plaatje dat in 1990 bij graafwerken in het pand Goudstraat 12 aangetroffen werd.

171. VANPAEMEL G., *Belgische bijdragen tot de thermodynamische verklaring van de Brownse beweging*, in *Scientiarum Historia*, 19, (1993), nr. 1, p. 43-61.
Met aandacht voor de Gentse fysicus Gustaaf van der Mensbrugge (1835-1911) en de Gentse School voor Natuurkunde.

Heemkunde, volkskunde, genealogie

172. BAUDTS M.J., *Stamreeks van Margareta Maria Caroline Bertha van Reysschoot*, in *VVF-Informatieblad Afdeling Gent*, XII, (1993), nr. 4, p. 69-72.
173. BOMBAY J., *De capaciteitskiezers van Drongen tussen 1894 en 1911*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 23-27.
Naamlijst van de Drongense kiezers die over een bijkomende stem beschikten omdat ze een diploma van middelbaar onderwijs bezaten.
174. BRAEKMAN W.L., *De schandton of "heycke" als milde straf te Gent*, in *Oostvlaamse Zanten*, LXIX, (1994), nr. 2, p. 113-116.
Voorbeelden van het dragen van de schandton in het 15de- en 16de-eeuwse Gent. Geïllustreerd. Zie ook in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 5, p. 35-37.
175. BROGET G., *Waar vroeger de lakenwevers "hunne ramen plachten te staen"*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 2, p. 62-83; nr. 3, p. 130-155. Geïllustreerd.
176. BRYSSSE A., *Een kind van de Muide. Herinneringen van een kwajongen aan de havenkant*, Oostakker, 1993, 159 blz.
In 35 cursiefjes schetst de auteur (Gent, 1915-) zijn jeugdherinneringen aan de volkse Muidewijk. Geïllustreerd.
177. CHARLES L., *Kadaster en familiekunde : de Gentse registers van het huisgeld (17de-18de eeuw)*, in *Vlaamse Stam*, 30, (1994), nr. 6, p. 289-308.
De Gentse archiefdocumenten opgesteld bij de inning van het huisgeld, een belasting op de huurwaarde van onroerende goederen, laten toe de geschiedenis van huizen en hun bewoners in de binnenstad te achterhalen. De familiekundige kan er gegevens aantreffen

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

over zijn voorouders en hun woonsituatie. Met reproducties van folio's uit de besproken registers.

178. CLAUWAERT A., *Sint-Amandsberg, een blik terug*, in *Heemkundig Nieuws*, 22, (1994), nr. 1, p. 9-15.
Tekst van een toespraak over de geografische en historische ontwikkeling van de deelgemeente.
179. CLERIN B. en T. WATERLOOS, *Stamreeks van de familie Hofman (Gent)*, in *VVF-Informatieblad Afdeling Gent*, XIII, (1994), nr. 1, p. 12-13.
180. DE BUCK R. (ed.), *Gentse memoriedagen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 360-363; 23, (1994), nr. 1, p. 21-23; nr. 2, p. 120-123; nr. 3, p. 182-184; nr. 4, p. 246-248.
181. DE CALUWE R., *Een bijdrage tot de geschiedenis der gemeentepolitie in België. De Gentse politiehonden 1899-1914, het verhaal van een experiment dat de wereld veroverde*, Sint-Amandsberg, 1993, 104 blz.
De Gentse hoofdpolitiecommissaris Ernest van Wesemael (Gent, 1854-Sint-Pieters-Woluwe, 1924) organiseerde in 1899 een Dienst der Politiehonden. Deze politiehondenbrigade bleef actief tot in de Eerste Wereldoorlog. Geïllustreerd.
182. DE LETTER R., *Oostakker in oude foto's. Deel 2*, Eeklo, 1993, 206 blz.
Becommentarieerd fotoboek over de deelgemeente.
183. DE MEULENAERE F., *Aperçus sur l'ascendance et la parenté de Jean van Hembyse (1517-1584)*, in *L'Intermédiaire des Généalogistes*, 289, (1994), p. 1-20.
Genealogie van Jan van Hembyse, de 16de-eeuwse calvinistische Gentse voorman. Geïllustreerd.
184. DESPRETZ A., *Maatschappijen voor postuurkanarievogels*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 368-370.
185. DE VRIENDT J. (+), *Afstammelingen beenhouwers en visverkopers Van Loo uit Gent*, in *VVF-Informatieblad Afdeling Gent*, XII, (1993), nr. 4, p. 63-64; XIII, (1994), nr. 1, p. 8; nr. 2, p. 27-28; nr. 3, p. 42-43.
186. DE VRIENDT-MORES R., *Devotieprentje uit de 19e eeuw*, in *De Draeke*, 17, (1994), nr. 3, p. 15-19.

187. DEWITTE A., *De snelle gang van het geboefte. Drongen 1761-1765*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 29-52.
Uitgave van een verslag opgemaakt bij de gerechtelijke onder-
vraging van Joannes Coppreau uit Mariakerke en Joannes van
Hecke uit Drongen. Beide waren beschuldigd van diefstal.
188. FORTIE L., *Mariakerke in de periode 1922-1924*, in *Marka. Notulenblad*, 108, (1994), z.blz.
Nieuwtjes uit Mariakerke beschreven in brieven aan een militair in
Duitsland.
189. *Het A.B.C. vroeger en nu (uit de verzameling van Fr. van Bost). Ten-
toonstelling omtrent het alfabet in prent en boek*, (*Historisch Archief
en Documentatiecentrum*), Gent, 1993, 22 blz. Geïllustreerd.
190. JURDAN J., *Herinneringen aan het 1e Artillerie Regiment in 1937-
1938*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 300-306; 23
(1994), nr. 1, p. 13-20; nr. 2, p. 86-93; nr. 3, p. 176-181; nr. 4, p. 221-
228; nr. 5, p. 283-289. Geïllustreerd.
191. *Koninklijke Bond der Brood- en Banketbakkers van Gent en
omliggende (W.E.B.) 125, 1869-1994*, Gent, z.d., 72 blz.
Historiek van de beroepsvereniging. Geïllustreerd.
192. LEVIS E. en G. VAN GEERT (+), *Kaak, kaak, nen twiedekker !
Gensche woorde en uitdrukkynghe*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22,
(1993), nr. 6, p. 364-367; 23, (1994), nr. 1, p. 46-49; nr. 2, p. 117-
120; nr. 3, p. 185-189; nr. 4, p. 243-245; nr. 5, p. 311-314.
193. *Logeerde Dürer in het kruideniershuis*, in *G.O.V. Heraut*, 29,
(1994), nr. 1, p. 31.
194. MAES D., *Geboren Drongenaars gesneuveld tijdens W.O. I.
Aanvulling*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 53.
195. MAES J., *De laatste kruisvaarders. Pauselijke zouaven uit het werk-
gebied Scheldeveld*, in *Heemkring Scheldeveld. Jaarboek*, XXII,
(1993), p. 193-215. Geïllustreerd.
Situering van de zouaven die als vrijwilligers de Kerkelijke Staten
verdedigden van 1830 tot 1870. Met namen van vrijwilligers uit
Gent of de deelgemeenten Afsnee, Sint-Denijs-Westrem en
Zwijnaarde. Geïllustreerd.
196. MARIN P., *De wateren in het Gentse*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994),
nr. 2, p. 27-42.
197. MINNEBO W. (+), *De Heilig-Hartparochie in de jaren dertig*, in
Heemkundig Nieuws, 22, (1994), nr. 2, p. 8-10.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

Jeugdherinneringen aan het parochieleven in Sint-Amandsberg.

198. OSSIEUR E.G.R., *De aardbevingen van 1692 en 1756 te Gent*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 4, p. 231-238. Met kaart.
199. POELMAN R., *Een Sint-Amandsbergenaar in Argentinië*, in *Heemkundig Nieuws*, 21, (1993), nr. 3, p. 15-17; nr. 4, p. 13-16; 22, (1994), nr. 1, p. 16-20.
Hippoliet Ghys trok in 1889 met een lading koeien naar Buenos Aires. Van zijn belevenissen is een pak brieven bewaard gebleven. Geïllustreerd.
200. RYM M., *De familie Rym*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 1, p. 23-24.
201. SCHEPENS E.L., *Actie tegen "brandewijncocten" te Drongen in 1782*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 55-56.
Zie ook in *Oostvlaamse Zanten*, LXIX, (1994), nr. 2, p. 117-118.
202. SCHEPENS E.L., *Geweld gepleegd door Franse troepen op inwoners van Drongen in 1710*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 91-97.
Analyse van een bundeltje documenten opgemaakt na een geweldpleging door militairen. De bescheiden werden in opdracht van het Drongens bestuur opgesteld met de bedoeling de kosten te verhalen op de kasselrij van de Oudburg.
203. SCHEPENS E.L., *Pogingen tot het sluiten van de herberg "Het Strop" te Drongen*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 19-21.
Het kasselrijbestuur van de Oudburg trachtte in 1691 de herberg te sluiten. Geïllustreerd.
204. STEEGHERS W., *Genealogische schets van de familie Surmont de Volsberghe*, in *Vlaamse Stam*, 30, (1994), nr. 1, p. 32-34.
205. STEEGHERS W., *Personen uit het Meetjesland overleden op de Sint-Baafsparochie te Gent (1671-1796)*, in *Appeltjes van het Meetjesland*, 44, (1993), p. 195-196.
206. STORME J., *"La Belle Epoque" in oude prentkaarten*, in *De Draeke*, 17, (1993-1994), nr. 2, p. 17-22; nr. 3, p. 3-10.
207. VAN AERDE R. (+), *De Gentse Burgerlijke Wacht. 1814-1914*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 336-357; 23, (1994), nr. 1, p. 23-45; nr. 2, p. 96-113; nr. 3, p. 157-172. Geïllustreerd.
208. VAN BOST F., *Het Meerhemmuseum te Gent*, in *De Draeke*, 17, (1993-1994), nr. 2, p. 5-16.

R. DE HERDT, M.C. LALEMAN, J. VANNIEUWENHUYSE

Beschrijving van de munten en penningen bewaard in het Museum. Geïllustreerd.

209. VAN BOST F., *Nieuwe Gentse prentkaarten*, in *De Draeke*, 17, (1993-1994), nr. 3, p. 11-14.
210. VAN DAMME J., *Familie De Porre, een familie van kunstenaars*, in *Driemaandelijks Tijdschrift Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 21, (1993), nr. 1, p. 3-6.
211. VAN DAMME J., *Kanton Ledeberg, loting-1905*, in *Driemaandelijks Tijdschrift Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 21, (1993), nr. 2-3, p. 33-39. Met reproducties van documenten.
212. VAN DEN DORPE R., *De primus van 't Half Maantje. De belevenissen van Evarist, een Gents volkskind uit de 19de eeuw*, Oostakker, 1994, 192 blz.
Beschrijving van de jeugdijaren van Evarist van den Dorpe (Sint-Amandsberg, 1879-1968) in de volkswijk 't Half Maantje nabij de Dampoort in Sint-Amandsberg. Met reproducties van oude foto's.
213. VANGANSBEKE J., *1940-1944 : wereldbrand in een dorp, in Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 57-90. Geïllustreerd.
214. VAN GEERT G. (+) en E. LEVIS, *Kaak, kaak, nen twiedekker ! Gensche woorde en uitdrukkynghe*, Gent, 1993³, 159 blz. Geïllustreerd.
215. VANPEE D.J.B., *Een neuslied bij wijze van feestneus*, in *Oost-vlaamse Zanten*, LXIX, (1994), nr. 1, p. 10-19.
Uitgave van 18de-eeuwse burleske liederen uit een handschrift bewaard in de Bodleian Library te Oxford.
216. VAN WERVEKE A. (+), *Oudheidkundige kroniek. De geschiedenis van een schilderij van Sint-Baafskerk*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 1, p. 50-51.
217. VAN WESEMAEL M., *Iets over de kabaône*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 4, p. 228-230.
Betreft de St.-Elisabethsteeg. Geïllustreerd.

Biografieën

218. *In memoriam*, in *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, 46, (1992), p. 279-285.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

- Overleden in 1992 : de violiste Edith Volckaert (Gent, 1949), de egyptoloog Jozef Vergote (Gent, 1910), de dichter Berten Engels (Ename, 1916), de auteur Suzanne Lilar (Gent, 1901) en de actrice Carmen Jonckheere (Roeselare, 1953). Met foto's van de overledenen.
219. SCHEPENS R., *Priesters te Luchteren*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 133-141.
Biografische nota's van 22 priesters. Geïllustreerd.
220. SIMON-VAN DER MEERSCH A.M. en E. LANGENDRIES, *Proffen in de straat*, (Universiteit Gent), Gent, 1994, 40 blz.
Mét biografieën van de ingenieur Charles Andries (Mechelen, 1821-Gent, 1878), de filosoof Gustave Carlier (Gent, 1819-1863), de historicus Paul Fredericq (Gent, 1850-1920), de historicus Victor Fris (Geraardsbergen, 1877-Brussel, 1925), de geneesheer Joseph Guislain (Gent, 1797-1860), de filoloog Jacob Heremans (Antwerpen, 1825-Gent, 1884), de geneesheer Joseph Kluyskens (Aalst, 1771-Gent, 1843), de jurist François Laurent (Luxemburg, 1810-Gent, 1887), de ingenieur Gustave Magnel (Essen, 1889-Gent, 1955), de natuurkundige Joseph Plateau (Brussel, 1801-Gent, 1883) en de filoloog Johannes Schrant (Amsterdam, 1783-Leiden, 1866). Met reproducties van portretten.
221. SOLY H. en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde*, (Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG), Gent, 1993, XVIII + 515 blz.
Bundel opstellen aangeboden bij het emeritaat van prof. M. Baelde (Westkerke, 1933-). Het boek bevat onder meer een ten geleide door H. BALTHAZAR, een bibliografie door R. VERMEIR en een foto van de gevierde.
222. *Oscar Bonnevalle. Kunst en Filatelie II*, Kruishoutem, 1994, 288 blz.
Kunstboek over leven en werk van de tekenaar, schilder en postzegelontwerper Bonnevalle (Gent, 1920-1993). Met talrijke reproducties van foto's en kunstwerken.
223. DE TREMERIE M., *Een leven voor Gent. Emiel Claeys : een portret van een markant burgemeester*, Gent, 1994, 160 blz.
Claeys (Gent, 1894-1984) was burgemeester van Gent gedurende de periodes 1947-1952 en 1959-1969. Geïllustreerd.
224. CASSIMAN P., *In memoriam Denis de Cloet*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 9.

R. DE HERDT, M.C. LALEMAN, J. VANNIEUWENHUYSE

De Cloet (Gent, 1923-Wevelgem, 1994) was medestichter van de Drongense Folkloristen. Geïllustreerd.

225. DE GROOTE S., *Op bezoek bij Theo de Cooremeter*, in *Heemkundig Nieuws*, 22, (1994), nr. 1, p. 5-8.
Schets over leven en werk van de kunstschilder en keramist De Cooremeter (Lochristi, 1921-). Geïllustreerd.
226. STOCKMAN R., *Broeder Ebergist de Deyne (1887-1943) : een levensschets*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 1, p. 2-11.
De Deyne was broeder van Liefde en auteur van *L'éducation sensorielle chez les enfants anormaux*. Geïllustreerd.
227. DE GROOTE S., *Op bezoek bij Gaston de Fleurquin*, in *Heemkundig Nieuws*, 22, (1994), nr. 2, p. 3-5.
Korte nota over De Fleurquin, kunstschilder in Sint-Amandsberg. Geïllustreerd.
228. HERMAN G. en G. PUTTEVILS, *Gustaaf Demuynck, 1893-1982. Herinnering aan een groot circusdirecteur*, (Vereniging van Circusvrienden), Gent, 1993, 24 blz.
Omtrent de Gentse circusacteur en -directeur Demuynck. Geïllustreerd.
229. *John Flanders-Raymond de Kremer-Jean Ray, 1887-1964. Leven in een vierde dimensie*, (Schatten van de Universiteitsbibliotheek te Gent, 8), Gent, 1994, 64 blz.
Het archief van de auteur John Flanders (Gent, 1887-1964) werd in 1990 opgenomen in de Gentse Universiteitsbibliotheek. Een tentoonstelling bracht een selectie uit dit verworven bestand. De catalogus die in de vorm van een "Vlaams Filmpje" werd uitgegeven, bevat een biografie en een beschrijving van de tentoongestelde stukken. Geïllustreerd.
230. WILLAERT P., *Karel Geirlandt (1919-1989), promotor van de hedendaagse kunst na de tweede wereldoorlog*, (U.G.-Vakgroep Kunst-, Muziek- en Theaterwetenschappen. Ministerie van Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap. Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst Gent), Gent, 1993, 182 blz.
Geirlandt stichtte in 1957 de Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst, die in 1975 de oprichting van een museum kon bewerkstelligen. Van 1974 af werd hij directeur-generaal van de Vereniging voor Tentoonstellingen van het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel en vanaf 1986 opdrachthouder bij het kabinet van cultuurminister Dewael. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

231. VANGANSBEKE J., *Walter Godefroot. De wonderjaren van een wielierprins*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 11-18.
Over de sportcarrière van Godefroot (Gent, 1943-). Geïllustreerd.
232. OSSIEUR E., *Judocus Goethals, primus van de universiteit van Leuven (1662-1742)*, in *Vlaamse Stam*, 30, (1994), nr. 1, p. 1-31.
Goethals werd in 1681 primus in de Artes aan de Leuvense universiteit. Nadien studeerde hij verder in de Theologie en in de beide Rechten. Hij koos voor de geestelijke staat, werd hoogleraar in Leuven en kanunnik van het Sint-Baafskapittel in Gent. Met bijlagen en illustraties.
233. *Biografie Octave Landuyt*, in *G.O.V. Heraut*, 29, (1994), nr. 3, p. 31.
234. LALEMAN M.C. en D. LIEVOIS, *De 16de-eeuwse glasmakersfamilie Lonis*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 3, p. 5-45.
Beschrijving van het werk van de glasmakers Heinric, Daneel en Lieven Lonis. De bedrijvigheid van deze drie opeenvolgende generaties wordt gesitueerd in het ruimere kader van wat thans bekend is over de ontwikkeling van vensterglas in de 16de eeuw. Geïllustreerd.
235. VANACKER D., *De jonge Minnaert*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, LIII, (1994), nr. 3, p. 163-178.
Gegevens over Marcel Minnaert (1893-1970), Gents plantkundige en activist.
236. NIJS W., *De beeldhouwers Adrianus Nijs (1683-1771) en Philippus Nijs (1724-1805)*, in *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, 96, (1993), p. 9-247.
Bijdrage over het oeuvre van deze Waaslandse beeldhouwers. Terwijl Adrianus nog een typische vertegenwoordiger van de Zuidnederlandse barok mag genoemd worden, nemen rococo-elementen en later een meer classicistische vormtaal een grotere plaats in bij zijn zoon Philippus. In 1767-1768 vervaardigde deze laatste een Onze-Lieve-Vrouwaltaar en twee beelden voor de kerk van Sint-Kruis-Winkel. Geïllustreerd.
237. WEGMAN R.C., *Born for the Muses. The Life and Masses of Jacob Obrecht*, Oxford, 1994, XXV + 406 blz.
Obrecht (Gent, 1457/1458-Ferrara, 1505) was een befaamd musicus en componist. Hij was bedrijvig in Bergen op Zoom, Cambrai, Brugge, Antwerpen en Ferrara. De auteur brengt een vernieuwde

biografie en een bespreking van zijn nagelaten oeuvre. Met illustraties en documentenuitgave in bijlage.

238. VANDEMAELE J. (red.), *Jan Palfyn 1650-1730 gesworen heelmeeester, ontleeder en lector in de heelkonst, (KULAK-Faculteit Geneeskunde)*, Kortrijk, 1994, 44 blz.
Palfyn was vanaf 1697 in Gent bedrijvig als meester in de "chirurgie en barbarie". Naast zijn chirurgische praktijk gaf hij er ook les aan het *Collegium Medicum* en schreef verschillende boeken in verband met de menselijke anatomie. Geïllustreerd.
239. SCHEPKENS F., *Jan-Baptist Pisson's "uytterste wille"*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 2, p. 94-96.
Aanvulling bij KLUYSKENS P. (+), *Jean-Baptiste Pisson*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 309-316.
240. CASSIMAN P., *In memoriam Michel Plasschaert*, in *Dronghine. Jaarboek*, (1994), p. 3-7.
Plasschaert (Strijpen, 1906-Gent, 1993) was eregemeentesecretaris van Drogen. Geïllustreerd.
241. *Patrick Raveschot (1950-1993) en het archeologisch onderzoek in Gent*, in *Stadsarcheologie. Bodem en Monument in Gent*, 17, (1993), nr. 1, p. 5-21.
242. OLBRECHTS M., *Architect Jan Rooms en zijn realisaties in het werkgebied van de Oost-Oudburg*, in *De Oost-Oudburg. Jaarboek*, XXX, (1993), p. 5-37.
Rooms (Kemzeke, 1864-Sint-Amandsberg, 1947) was vanaf 1909 gemeentebouwmeester in Sint-Amandsberg. Daarnaast was hij als zelfstandig architect actief. In een traditionele stijl bouwde of verbouwde hij talrijke woonhuizen en grote gebouwen zoals scholen, fabrieken en kerken. Geïllustreerd.
243. *In memoriam Jean Tytgat*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 22, (1993), nr. 6, p. 299.
Naar aanleiding van het overlijden van de ere-voorzitter van de Gentse Heemkundige Kring op 12 augustus 1993. Met foto.
244. MILIS L., D. LAMBRECHT, H. DE RIDDER-SYMOENS en M. VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK (ed.), *Law, History, The Low Countries and Europe - R.C. van Caenegem*, Londen-Rio Grande, 1994, XXIII + 200 blz.
Bundel met 14 historische en rechtshistorische essays van prof. Van Caenegem aangeboden bij zijn afscheid als hoogleraar aan de Universiteit Gent. Het boek bevat ook een overzicht van de

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

- academische loopbaan en de bibliografie van de gevierde. Specifiek betreffende Gent zijn opgenomen *The Ghent Revolt of February 1128* (p. 107-112) en *The Pacification of Ghent* (p. 113-117), en betreffende Gentse professoren *Henri Pirenne : Medievalist and Historian of Belgium* (p. 161-178) en *F.L. Ganshof* (p. 179-189).
245. **Etienne van der Heyden**, in *Driemaandelijks Tijdschrift Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 21, (1993), nr. 2-3, p. 25-27.
Korte biografische nota naar aanleiding van het overlijden op 25 januari 1993 van de Gentbrugse ere-gemeentesecretaris.
246. **STROOBANTS A.**, *Prudens van Duyse 1804-1859*, (*Stedelijke Musea - Stadsarchief*), Dendermonde, 1993, 68 blz.
Catalogus bij een tentoonstelling over de letterkundige Van Duyse (Dendermonde, 1804-Gent, 1859). Van 1836 tot 1838 was hij leraar aan het Gentse Atheneum en van 1838 tot zijn dood stadsarchivaris te Gent. Geïllustreerd.
247. **KLUYSKENS P. (+)**, *Karel van Lotharingen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 23, (1994), nr. 3, p. 172-176.
248. **STEEGHERS W.**, *Kwartierstaat van Karel August Vervier (1789-1872) en genealogische schets van de familie Vervier*, in *De Eik*, 18, (1993), nr. 2, p. 43-63.
Korte biografie en genealogie van de letterkundige, Groot-Nederlander en politicus Vervier (Gent, 1789-Waarschoot, 1872). Met een bibliografie van zijn gedichten, prozawerken en toespraken, een heruitgave van twee gedichten door Vervier en Karel Bogaerd, en illustraties.
249. **FRANCOIS L.**, *Philippe Vilain XIII (1778-1856)*, *grootgrondbezitter en "l'homme du parti industriel"*, in H. SOLY en R. VERMEIR (ed.), *Beleid en bestuur in de oude Nederlanden. Liber amicorum prof. dr. M. Baelde*, (*Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UG*), Gent, 1993, p. 189-203.
Vilain XIII (Gent, 1778-Brussel, 1856) was burgemeester van Bazel (vanaf 1800) en in cumul van Rupelmonde (van 1810 tot 1836). Toen men hem in 1808 het burgemeesterschap van Gent aanbood, weigerde hij dit voltijdse mandaat. Van 1815 tot 1821 en van 1823 tot 1829 was hij lid van de Tweede Kamer, in 1830 van het Nationaal Congres en van 1831 tot 1850 van de Senaat. Zijn politieke loopbaan moest hem vooral maatschappelijk prestige bezorgen. In de eerste plaats bleef Vilain XIII grootgrondbezitter en participant in het industriële leven.

R. DE HERDT, M.C. LALEMAN, J. VANNIEUWENHUYSE

250. *Jan Frans Willems - Staf Bruggen, Campo Santo-herdenking 1993, (Campo Santo-Comité. Dienst voor Culturele Zaken), Sint-Amandsberg, 1993, z.blz.*

Bevat levensschetsen van de letterkundige en organisator van de Vlaamse Beweging Willems (Boechout, 1793-Gent, 1846) en van de toneelacteur en -directeur Bruggen (Schaarbeek, 1893-Gent, 1964) door J. DECAVELE. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT, (1993 - 1994)

Index op de auteursnamen

- BAETEN W., 52
BAILLIEUL B., 27, 86, 131
BALDEWIJNS J., 47
BALTHAZAR H., 57, 140, 221
BAUDTS M.J., 172
BAUTERS L., 17, 87, 88
BELPAIRE-PAUWELS M.J., 104
BERCKMOES M., 53
BERG C., 104
BERGMANS A., 15
BERTELOOT R., 68, 89
BIRNIE W., 47
BLOCKMANS W., 158
BOERJAN G., 90
BOEVA L., 54
BOMBAY J., 173
BOONE M., 28, 32, 33, 36, 37, 38
BOUCKAERT B., 74
BOURGEOIS J., 34
BRAEKMAN W.L., 174
BRAL G.J., 91
BRAND H., 38
BROGET G., 175
BRUNEEL C., 43, 44
BRYSE A., 176
CARDON D., 92
CASSIMAN P., 224, 240
CHARLES L., 47, 141, 177
CHATELET R., 93
CHRISTIAEN M., 94
CLAUWAERT A., 178
CLERIN B., 179
CLOET M., 75, 76
COBBAUT J., 55
COLLEN-JANSSENS J., 95, 142
COOREMANS B., 18
COPPEJANS-DESMEDT H., 32
COUCKE M., 104
CROMBE P., 35
DAEM M., 143
DAENENS L., 144
DAMBRUYNE J., 32
DE BAETS A., 77
DE BELIE A., 164
DE BLEECKER M., 29
DE BUCK R., 45, 180
DE CALUWE R., 181
DECAVELE J., 30, 32, 47, 78, 141, 250
DE GROOTE S., 225, 227
DEGRYSE K., 46
DE HERDT R., 1, 69
DE JONGHE D., 166
DE KEGEL A., 97, 98
DE LETTER R., 182
DE MEULEMEESTER J., 19
DE MEULENAERE F., 183
DEMEY A., 97, 98, 102
DE MEYER L., 57
DEPREZ A., 145
DE RIDDER-SYMOENS H., 31, 140, 244
DEROM S., 146
DE SCHAEPDRYVER A., 58
DESEYN G., 70, 71, 72
DESPRETZ A., 99, 147, 148, 149, 184
DE TREMERIE M., 223
DEVOLDER C., 101
DE VOS J., 104, 150
DEVOS P., 102
DE VRIENDT J. (+), 185
DE VRIENDT-MORES R., 186
DEWITTE A., 151, 187
DE ZUTTER J., 141
DUBOIS M., 152
ERVYNCK A., 20
EVERAERT G., 105, 106
EVRARD S., 56
FERNANDEZ J., 64
FORTIE L., 107, 188
FOSSION B., 32
FRANCOIS L., 249
GHISLAIN J.C., 153
GROOTAERS W., 79
HAGGH B., 12
HEMMERJUCKX R., 2
HENDRIX G., 3
HERMAN G., 228
HOFFSUMMER P., 21, 110, 111
HOUBRECHTS D., 21, 110, 111
HUYBENS G., 112
JANSSENS P., 58
JANSSENS S., 119
JURDAN J., 190
KERCKHAERT N., 47, 155
KLUYSKENS P. (+), 239, 247
LAGAE J., 92
LALEMAN M.C., 1, 19, 22, 87, 88, 92, 106, 123, 124, 125, 126, 127, 234
LAMBERT V., 4
LAMBRECHT D., 244
LANGENDRIES E., 220
LAPORTE D., 104
LEEMAN K., 5
LEFEBURE J., 92
LEHOUCQ N., 59
LEKENS L., 128
LENTACKER F., 32
LEVIS E., 192, 214
LICHTENBERG L., 129
LIEVOIS D., 6, 106, 127, 140, 167, 168, 234
LINGIER C., 80

R. DE HERDT, M.C. LALEMAN, J. VANNIEUWENHUYSE

- MACHIELS J., 7
 MAES D., 60, 194
 MAES J., 195
 MAES K., 8
 MARIN P., 196
 MARTENS J.D., 60
 MATTHIJS A., 19
 MILIS L., 244
 MILIS-PROOST G., 154
 MINNEBO W. (+), 197
 MORTIER K., 155
 MUSSCHOOT A.M., 162
 NICHOLAS D., 42
 NIJS W., 236
 OLBRECHTS M., 242
 ONGHENA H., 58
 OSSIEUR E.G.R., 198, 232
 PARMENTIER J., 47
 PATOOR W., 29
 PIETERAERENS M., 102
 POELMAN R., 61, 199
 POLK K., 9
 POULAIN N., 104, 131
 PREVENIER W., 32, 38
 PUTTEVILS G., 228
 RAVEN M.J., 169
 ROBIJNS L., 102
 RYM M., 200
 SCHEPENS E.L., 81, 157, 201, 202, 203
 SCHEPENS R., 219
 SCHEPKENS F., 239
 SCHREURS E., 10
 SIMON F., 63
 SIMON-VAN DER MEERSCH A.M., 220
 SMETS L., 158
 SOETAERT P., 32
 SOLY H., 221
 SOSSON J.P., 32
 STABEL P., 32
 STEEGHERS W., 82, 204, 205, 248
 STEYAERT J.W., 158
 STOCKMAN R., 226
 STOOPS G., 22, 127
 STORME J., 206
 STROOBANTS A., 246
 STRUYFS M., 11
 TAGHON P., 62
 TAHON-VANROOSE M., 138
 TEMMERMAN G., 140
 TERMONT D., 55
 THOEN E., 39, 40
 TRIO P., 12, 83
 T'SJOEN Y., 159
 VALCKE T., 59
 VANACKER D., 235
 VAN AERDE R. (+), 207
 VAN BOCKSTAELE R., 134
 VAN BOST F., 208, 209
 VAN CAENEGEM R.C., 140
 VAN CLEVEN J., 152
 VAN DAMME D., 63
 VAN DAMME J., 210, 211
 VAN DAMME R. (+), 29
 VANDEMAELE J., 238
 VANDENBERGHE S., 170
 VAN DEN BERGHE Y., 32
 VAN DEN BOSSCHE H., 135
 VAN DEN DORPE R., 212
 VAN DE PERRE D., 84
 VAN DER HAEGEN G., 35
 VAN DER LINDEN R., 136
 VAN DE SOMPEL A., 131
 VAN DOORNE G., 86, 137, 160
 VAN EENOO R., 33
 VAN ELSLANDER A., 161, 162
 VANGANSBEKE J., 213, 231
 VAN GEERT G. (+), 192, 214
 VAN GYSEGEM M., 163
 VAN HAUWE R., 84
 VAN HEESVELDE P., 48, 49
 VAN HOUTRYVE M., 104
 VAN NEVELE F., 138
 VANNIEUWENHUYSE J., 1, 13, 62, 141
 VANPAEMEL G., 171
 VANPEE D.J.B., 215
 VAN PETEGHEM P., 50
 VAN ROYEN H., 131
 VANSCHOENBEEK G., 64
 VAN WERVEKE A. (+), 216
 VAN WERVEKE L., 95
 VAN WERVEKE L.M., 164
 VAN WESEMAEL M., 217
 VEECKMAN A., 131
 VERHAEGHE F., 139
 VERHAS C., 51
 VERHULST A., 33, 41, 42
 VERKERKEN D., 14
 VERMEIR R., 221
 VERMEIREN R., 15
 VERSCHOORIS M., 55, 65
 VLEESCHOUWERS-VAN MELKEBEEK M.,
 244
 VLERICK C., 85
 WATERLOOS T., 179
 WEGMAN R.C., 16, 140, 237
 WILLAERT P., 230
 WOESTENBORGH B., 66
 ZAMBON J.M., 21
 ZOETE A. (+), 32
 ZOUTENDIJK J., 165